

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD 1973 №1-2

TECHNIKOS ŽODIS

THE ENGINEERING WORD

Isteigtas. 1951 m.

Est. 1951.

Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų
S-gos Chicagos Skyriaus Techninės Spaudos Sekcija.Published by American Lithuanian Engineers and
Architects Association, Inc. Chicago Chapter Tech-
nical Press Section.

Prenumerata \$6.00 U. S. metams

Yearly subscription — \$6.00 U. S.

Studentams \$2.00 U.S. metams

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

VYR. REDAKTORIUS:	G.J.Lazauskas, 208 W.Natoma Ave., Addison, Ill. Tel.(312) 543-8198.	60101.
VYR.RED.PAVADUOTOJAS:	V.Jautokas, 5859 S. Whipple Ave., Chicago, Ill. Tel.(312) 778-0699	60629
TECHN.REDAKTORIUS:	J.Slabokas	
SKYRIŲ REDAKTORIAI:	Dr.J.A.Bilėnas, arch.P.Bulika, K.Burba, A.Didžiulis, prof.S.Dirmantas, arch.A.Kerelis, V.Peseckas, V.Pet- raitis.(PLIAS-ALIAS c.v. atstovas -B.Galinis).	
ADMINISTRACIJA:	J.Sakalas, 7025 So. Rockwell Ave., Chicago, Illinois, Tel.(312) 737-9365.	60629.
	(Pav.- A.Pargauskas ir M.Krasauskas)	

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVAI

ANGLIJOJE

J. Vilčinskis, 5 Holmside Rd., London S. W. 12,
England.

AUSTRALIJOJE

1. J. Riauba, 9 Harrow St., Brighton Gdns,
South Australia.

KANADOJE

1. P. Lelis, 325 Seaton St., Toronto 2, Ont. Canada.

KOLUMBIJOJE

J. Kalėda, Apartado Aereo 1720, Medellin
Colombia, S.A

BRAZILIJOJE

Z. Bačelis, Caixa Postal 9102, Sao Paulo, Brazil, S.A.

J. A. V-bėse

1. Z. Gavelis, 897 E. Broadway, So. Boston,
Mass., 02127.2. K. Krulikas, 93-11, 114th St., Richmond Hill
N.Y. 11418.

3. S. Juzėnas, 15491 Ward St., Detroit, Mich. 48227

4. VYTAUTAS VIDUGIRIS | 27923 San Nicolas Dr.
Palos Verdes Peninsula, Ca. 902745. V. Gruzdis, 1025 Wingohocking St., Philadelphia
Pa., 19039.

T U R I N Y S

- PLIAS ir ALIAS Centro Valdybos žodis - A.P.Mažeika
- Studentų dėmesiui
- XI PLIAS ir ALIAS suvažiavimo sveikinimai - žodžiu ir raštu
- Kilni ir įkvėpianti profesija - T.L.Andriekaus religinis žodis
- Lietuvis architektas išėivijoje - arch.Edmundas Arbas
- Kiti architektūrinio konkurso darbai
- Arch.Zubkaus ir Žemaičio firma
- Suvažiavimo atgarsiai: Suvažiavimo rengėjo žvilgsnis -St.Bačkaitis
- Mokslo ir meno analogija - dail. M.Šileikis
- In Memoriam :A.A. Pranas Kačionis (J.Puzinas),A.A.Jurgis Kaunas
- Gyvenime ir veikloje ●Mokslo ir kūrybos simpoziumas.

V i r š e l į suprojektavo arch. Petras Bulika.ALIAS ženkliukas(žr. psl.36)

PLIAS-ALIAS

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga

CENTRO VALDYBOS PIRMININKO ŽODIS

Įvairiomis progomis, kai iškyla klausimas, ką PLIAS-ALIAS turėtų (taip pat, ar neturėtų) veikti, susiduriama su pastabomis, kad ši sąjunga esanti tik profesinė ir ji dėl to neturinti užsiimti visuomeniško pobūdžio reikalais. Kita vertus, dažnas jaunas profesionalas teigia, kad jis jau priklauso vienai, ar kelioms, amerikėnėms profesinėms organizacijoms ir šios lietuviškos jam nebereikia, nes anos esančios geresnės. Bendrai, tie ir panašūs teigimai neturėtų kilti, giliau išsigilinus į pačią esmę. O jeigu tai retkarčiais ir iškyla, tai tas tik rodo, kad retkarčiais pravartu pagvildinti PLIAS-ALIAS konkrečią reikšmę, praktiškąją eigos kryptį ir taip pat mūsų organizacijos tikslus.

ALIAS įstatų įžangoj sakoma: "Sėkmingam ir organizuotam veikimui lietuviai inžinieriai, architektai ir tikslųjų mokslų profesionalai jungiasi į Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungą, sutrumpintai ALIAS".

Kasdieninio gyvenimo ir aplinkumos reikalavimai dažnai nukreipia vystymosi eigą skirtingai nuo įvairių išėities gairių. PLIAS-ALIAS apjungia pagrindinai inžinierius ir architektus. Jie yra skaitlingiausi, nes dargi stambokose lietuviškose kolonijose tesiranda tik keli fizikai, o vienas ar keli matematikai, panašiai chemikų, geologų, meteorologų, okeonografų, biologų ir t.t., tačiau dėl vardo ribotumo daugelis skyrių vis dar negali pritraukti tų "tikslųjų mokslų profesionalų".

PLIAS-ALIAS yra artimiausia organizacija, galinti visas mažiau skaitlingas grupes apimti. Gi, Washingtono ir Los Angeles skyriai tatai yra pilnai ir sėkmingai pritaikę. Esamose sąlygose taip yra tiksliausia, nes išvengiama neefektyvaus susisulkinimo. Antra - etninės grynai profesinės organizacijos vargiai būtų pateisinamos bei naudingos, nes profesinių interesų požiūriu negali pakeisti amerikietišku, kandišku, internacionalinių ir t.t., kuriose mes taip pat dalyvaujame ir kurios turi tinkamas sąlygas veikti, kaip grynai profesinės.

Lietuviškoje sferoje veikiančios profesinės organizacijos gali būti profesinėmis tik dalinai, nes jos neišvengiamai turi būti mišrios (heterogeniškos), o svarbiausia, kad nesirūpinama vien tik siaurai profesiniais reikalais, bet vykdo socialinių-tautinių uždavinių, t.y. savo kalbos išlaikymo ir tobulinimo, jaunimo įugdymo į lietuvišką visuomenę, tradicijos palaikymo, veiklos už tautos išsilaikymą ir laisvę.

Čia galėtume sakyti, kad tie uždaviniai atliekami P.L.Bendruomenės ir todėl dalinė profesinė organizacija nereikalinga, tačiau ta dalis, kuri sudaro "profesionalumą" yra labai reikšminga visais požiūriais. Lokaline prasme tepatarnauja Washingtono pavyzdys. Per tryliką veiklos metų skyrius suruoše daugiau kaip 50 populiariai paruoštų mokslinių ir technologinių paskaitų, kuriose dalyvavo apie 2000 klausytojų.

sytojų (iš apie 120 žmonių kolonijos). Tomis progomis vyko jaukūs ir nuotaikingi pobūviai, labai mėgstami ir pageidaujami, su mažomis išlaidomis ir be jokių išsipareigojimų dalyvaujantiems. To tipo lokalinė veikla ne tik nesikerta su kitų veikla, bet dargi labai vykusiai papildo, nes bendrinės organizacijos tokiais specifiniais nukreiptais dalykais negali rūpintis.

Platesnės apimties prasmė, Sąjunga apjungia šimtus profesionalų (o galėtų apjungti tūkstančius) per visą Ameriką ir per visą demokratinį pasaulį. Tuo akivaizdžiai parodo mūsų įnašą į tų kraštų mokslinį, technologinį ir ūkinį gyvenimą. Tas teikia pagrindą prisistatyti stambiai ir gerai organizuota akademinė grupė ir tikėtis prideramo dėmesio ir įvertinimo. Būdami stambiu junginiu, galime sukelti didesnius išteklius uždavinių vykdymui, būtent - informacijos ir opinijos skleidime, ypač technologiniuose ir ūkiniuose dalykuose, kurie mažai teįeina į bendrinių organizacijų dėmesio lauką. Gali organizuoti profesinės informacijos ir paramos tarnybą, kuri, deja, tėra tik potencialiame stovyje. Gali išlaikyti technologinį-ūkinį-socialinį žurnalą ar žurnalus (pvz., Technikos Žodi). gali ruošti konkursus, suvažiavimus, mokslines ekskursijas, išlaikyti specialių tikslų institucijas (pvz., Ūkinių Studijų Centrą), gali organizuoti mokslinius simpoziumus. Žinoma, be šios plataus masto Sąjungos, ši sritis būtų apleista ir minėti pasireiškimai būtų sunkiai įvykdomi.

Koks galėtų būti pateisinimas tai kitai daliai, "neprofesionaliai"? Dėl tūkstantmečių tradicijos ir specialios tautinės kultūros paveldėjimo, mes esame skirtingi, autentiški ir originalūs kitų etninių grupių aplinkumoje. Tai yra mūsų solidarumo bazė, kuri apsaugoja mus nuo vienišumo didelėje minioje, nuo beprasmingumo mūsų pastangose ir nuo beviltiškumo mūsų nesėkmėse. Be abejo, tai yra bendrinių organizacijų sąlyga ir pagrindas. Gi mūsų Sąjungoje bendravimas vyksta profesiniu ir moksliniu prisitaikymo būdu, todėl ir išdavos yra specifinės bei papildančios, yra ypatingos apimties ir krypties, kas savaime aišku, kitoms organizacijoms vargiai būtų prieinama.

ALIAS įstatuose numatyti tokie tikslai: a. ugdyti mokslinį ir profesinį narių pasiruošimą, b. organizuoti dalyvauti lietuvių visuomenės gyvenime ir kovoje už Lietuvos nepriklausomybę, c. ugdyti tarpusavį solidarumą, d. tyrinėti galimybes narių ekonominei gerovei kelti.

Pirmasis tikslas (a) yra profesinis ir yra vykdomas anksčiau suminėtais būdais.

Antrasis tikslas (b) yra visuomeninis ir politinis. Sąjunga nedaug tesireiškė politiniame darbe tiesioginiai, tačiau Lietuvos drama visada buvo suvažiavimų, spaudos ir šiaip visokios lokalinės ir bendrinės veiklos dėmesio centre. Toks nusiteikimas, be abejo, bus ir toliau, reikia tačiau, turėti galvoje, kad taktika, tonas ir prisitaikymo būdai keisis ir reagavimas į tą tikslą nebus taip vienodas, kaip iki šiol, kol Sąjungoje dominavo žmonės, pasitraukė į Vakarus dėl pavojaus būti sunaikintiems Sibire.

Ateina į Sąjungą nauji žmonės, tiesioginiai rusų teroro nepatyrę arba mažai teprisimenantys. Tai yra didelis skirtumas, nepaisant, kaip gerai jie apie tai informuoti bebūtų. Tai, ką jaunoji karta sužino ar patiria dabar yra jau labai skirtinga nuo to, kas vyresnės kartos buvo patirta ir čia gali būti priežastis dvasinio išsiskyrimo ir nenuoširdumo. Visų kartų pareiga būtų dažnai ta problemą užkliudyti ir apie ją kalbėti, palaikant mintyje skirtingus psichologinius momentus.

Vyresniesiems reikėtų atsiminti, kad Lietuva neužsikonservavo taip, kaip jie ją paliko; o kita vertus, jaunesnieji neturėtų staigiai šokti į išvadas, nes dabartinė rusų klata dažnai būna patraukliai pamarginta, o už pagražinimų slypi tie patys muravjoviški siekimai.

Trečiasis tikslas (c) yra tolerancijos, pakantumo, vieni kitų rėmimo ir bendrai vieningumo šūkis, kuris mūsų tarpe niekad negali būti perdažnai kartojamas. Nors mūsų Sąjungos partinis, ideologinis ir kitoks diferencijavimasis nėra aktualus, tačiau visuomenėje, kurioje mes dalyvaujame, dažnai net vadovaujančių vaidmeny, tolerancija ir vieningumas yra labai pageidaujamos savybės, kurių pertekliaus mūsų tarpe netenka bijotis. Šios Sąjungos nariai galėtų būti to tikslo sėkmingi skleidėjai ir įgyvendintojai.

Ketvirtasis tikslas (d) yra ūkinio pobūdžio. Čia kyla, tačiau, klausimas, kodėl tik "narių ekonominei gerovei kelti." Technologija ir ūkis yra tampriai susiję dalykai, todėl technologams yra labai natūralu ir privalu būti ūkinių problemų raste. Tuo pačiu visuomenė visai pagrįstai ir natūraliai gali laukti iš technologų ir ekonomistų ūkinės pažangos vadovavimo ir organizavimo. Būtų teisinga, kad Sąjungos skyriuose būtų pavidalinami ūkinės gerovės kėlimo būdai, pritaikomi lietuviškai vi-

suomenei. Tas, be abejonės, duotų Sąjungai visai kitas dimensijas reikšmės, veiklos ir augimo atžvilgiu.

Juo daugiau veiklos išdavų apčiuopiamumo, juo daugiau galima tikėtis jaunosios kartos įsijungimo. Konkreti ūkinė veikla gal neturėtų būti vykdoma pačios organizacijos, bet ji galėtų būti skatinatoja, sumanytoja, iš jos narių galėtų išeiti iniciatyvos pradininkai.

Svarbu atitinkamas nusiteikimas ir noras išsiveržti iš ūkinio primityvumo ir siaurumo. Tai galėtų padaryti tik kolektyvinės veiklos būdu, bet tai yra plati te-

ma, kuri gali sukelti daug pasisakymų ir samprotavimų.

Statutas tikslų nenurodo daug, bet jie yra pagirtinai taikliai parinkti, nes apima tai, kas išėivijos sąlygose pavergtos tautos nariams yra svarbiausia. Tuo pačiu yra ir nuoroda, kad PLIAS-ALIAS nėra vien grynai profesinė organizacija ir neturėjo mintyje tokia būti. Ji derina profesinius ir tautinius interesus, norint pasiekti didesnio turiningumo gyvenime ir veiksmingumo, dirbant už tautos būvį.

P.A. Mažeika

STUDENTŲ DĖMESIUI

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos (PLIAS-ALIAS) Centro Valdyba skaito, kad Lietuvos gyvybinių reikalų bei kovos už tautinį išsilaikymą ir Lietuvos laisvę (laimėjimų ir pralaimėjimų) pasauliui pristatymas, ypač svetimom kalbom, visą laiką iki šiol yra nepakankamas. Didesnio įnašo, tačiau, galima tikėtis iš dabar besimokančio jaunimo. Taigi siūloma jau dabar jungtis į tą darbą. O ypačingai siekiantieji daktaro laipsnio turėtų pasirinkti tezių temas apie Lietuvą. Tuo būdu būtų atsiiektas ne tik mokslinis laipsnis, bet kartu būtų padarytas naudingas įnašas Lietuvos reikalui, pateikiant svarius davinius bei prisidedant prie reikšmingos opinijos sudarymo mūsų tautos reikalais.

Kaip ALIAS padalinys, Washingtone jau šešeri metai veikia ŪKINIŲ STUDIJŲ Centras, kuris renka ir kataloguoja duomenis apie dabartinės Lietuvos ūkį, socialinę struktūrą ir švietimą. Šie duomenys yra naudingi rašantiems ekonominėm, socialinėm ir politinėm temom. Daug naudingos medžiagos yra ir Kongreso Bibliotekoje.

PLIAS - ALIAS Centro Valdyba numato skirti \$ 200.00 (medžiagos rinkimo išlaidoms) kiekvienam, kas pasirinks tezės temą apie Lietuvą iš bet kurios srities ar laikotarpio. Taip pat numatoma suorganizuoti nemokamą pragyvenimą kurioj nors lietuviškoj šeimoj, jei reikėtų pabūti kurį laiką Washingtone. Temų pasirinkimui ir planavimui, Washingtone taip pat atsirastų pagalba, nes čia yra įvairių sričių lietuvių mokslininkų.

R a š y t i: Economy Studies Center, P.O.Box 5770, Bethesda, Md., 20014.

XI PLIAS ir ALIAS SUAŽIAVIMAS

SVEIKINIMAI ŽODŽIU

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS PATARĖJO DR.
STASIO BAČKIO SVEIKINIMAS, LIETUVOS DIPLO-
MATIJOS TARNYBOS VARDU

Vienuoliktasis Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų suvažiavimas Washingtone vyksta svarbių istorinių įvykių raidoje, tiek tarptautinių santykių, tiek Lietuvos gyvenimo požiūriu.

Mes ypač pergyvename laisvajame pasaulyje nuaidėjusį lietuvių jaunuolio šauksmą Kaune "Laisvės Lietuvai".

Tarptautinėje politinės kovos arenoje, kaip žinome, artėja derybos tarp Rytų ir Vakarų, kur Lietuvos likimas irgi gali būti paliestas.

Taip svarbaus momento šviesoje, leiskite šiame suvažiavime paminėti kelis Lietuvos valstybės gyvenimo įvykius, ir: tai dėl to, kad tų įvykių veikėjų vadovai yra buvę jūsų profesijos žmonės ir kartu nariai: Lietuvos diplomatijos tarnybos, kurios vardu dalyvauju jūsų tarpe. Štai jie: inž. Tomas Narus -Naruševičius-vienas Lietuvos-Sovietų Sąjungos Taikos sutarties 1920 m. liepos 12 d. signatarų. Jis Maskvos savivaldybės atsiųstas į JAV 1917 m. ypač pasižymėjo čia lietuviškoje veikloje. Voldeparas Černeckis, buvęs Lietuvos užsienio reikalų ministeris ir buvęs Lietuvos atstovas Washingtone, kada 1922 m. liepos 28 dieną JAV suteikė Lietuvai de jure pripažinimą. To pripažinimo dėka ir šiandiena tebeveikia Lietuvos valstybės įstaigos JAV ir Lietuvos vėliava tebeplevėsuoja valstybės Departamento ir John F. Kennedy Centro svetainėse. Šiomet sukako 50 metų nuo to įvykio, kurį visi lietuviai ir baltai, reikšdami gilią padėką JAV-bėms, paminėjo. Kalnų inž. Ernestas Galvanauskas, buvęs Lietuvos min. pirmininkas ir užs. reikalų mi-

nisteris - laimėjęs Lietuvai Klaipėdos kraštą, pasirašydamas Paryžiuje 1924.V.8d. Klaipėdos konvenciją su Didž. Britanija, Italija, Japonija ir Prancūzija. Nebeminint kitų - išvardintieji Jūsų profesijos asmens atliko didingą vaidmenį Lietuvos valstybės istorijoje. Su pasidžiavimu ir pagarba juos suminime. Lygiai su pagarba visiems PLIAS-ALIAS nariams kalbu šiandieną. Jūs siekiate išlaikyti profesinį jaunimą lietuviška ir žiūrite, kaip aktingai galite prisidėti prie Lietuvių tautos išlikimo bei kaip pozityviai dalyvauti lietuviškame gyvenime. Savo profesiniais laimėjimais ir atsiekimais garsinate Lietuvos vardą. Dabartinė realybių raida daug iš mūsų reikalauja, kad galėtumėme Lietuvai padėti, ypačiai šiuo metu, kada dažnai principai paaukojami gyvenamojo momento poreikių sąskaiton.

Visu nuoširdumu sveikinu XI-jį PLIAS-ALIAS suvažiavimą Lietuvos Diplomatinijos šefo, ministerio S. Lozoraičio, Lietuvos atstovo JAV-se J. Kajecko bei Lietuvos Pasbės Vašingtone vardu. Jų ir savo vardu linkiu sėkmes šiam Suvažiavimui. Tebūnie jis turtingas savo pasėkomis, kurios spinduliuotų mūsų tautos interesų sargyboje.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
CENTRO VALDYBOS PIRMININKO
ST. BARZDUKO SVEIKINIMAS

Malonu man šiame Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavime dalyvauti ir nuoširdžiai esu dėkingas PLB-nėms, jos valdybos ir savo vardu už sudarytas sąlygas. Mano asmeny yra pagerbta pati bendruomenė. Atstovauju instituciją, kuri yra paremta Lietuvių Charta. Ji, ši charta, atnešė į lietuvišką mūsų gyvenimą naują pradą, būtent, pasaulyje paklydusią lietuvių bendrą tautinę jungtį. Ši jungtis nepaneigia nei mūsų ideo-

logijų, nei mūsų srovių, nei mūsų partijų, nei organizacijų, kaip tai kas norėtų įrodyti.

Visa, ir šitos ideologijos, ir srovės, partijos, ir organizacijos yra reikalinga tam tikriems specifiniams uždaviniams vykdyti. Bet Lietuvių Charta ir L.B. pirmoj vietoj pastato mūsų tautybę ir tai trimis pagrindais, būtent - pirma, kad pasaulyje pasklidę lietuviai, antra - sudaro vieningą, ir trečia - pasaulio lietuvių bendruomenę. Šioj bendruomenėj, kaip sakiau, visi turim savo vietą ir paskiri asmenys, ir organizacijos, ir mūsų institucijos. Turi čia vietą ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga. Apie jūsų susiorganizavimą profesiniu pagrindu čia išsamiai yra pasisakęs jūsų pirmininkas ir čia to nereikia kartoti.

Šioj vietoj tai norėčiau primint, kad kiekviena profesija mūsų tautai, mūsų valstybei davė ir duoda daug darbo žmonių. Štai Donelaitis, Valančius, Maironis, Vaižgantas, Kuršaitis, Jaunius ir kiti buvo kunigai. Basanavičius, Kudirką, Pietaris buvo gydytojai. Kraučūnas, Žilinskas, Jablonskis buvo mokytojai. Čia buvo jau suminėta visa eilė inžinierių vardų, norėčiau jų eilę pratęsti.

Inž. Macijauskas buvo tas, kuris spaudos draudimo laikais nubraižė Lietuvos - Latvijos žemėlapi ir jo byla buvo laimėta.

Inž. Petras Vileišis davė lietuvių tautai ir Lietuvai pirmąjį dienraštį. Taip pat jūsų profesijos žmonės ir šiandien dalyvauja lietuviškos bendruomenės gyvenime. Štai inž. dr. Nasvytį turime P.L.B. - nės valdyboje. Dr. Stp. Matas, Vyt. Kamantas, Vyt. Volertas, Algis Gečys dabar stovi JAV Bendr. vadovaujamuose postuose. Inž. Eug. Čuplinskas vadovauja Kanados L.B. Inž. Zen. Bačelis - Brazilijos L.B. - nei, Inž. J.K. Valiūnas - Vakarų Vokietijos L.B. ir t.t. Štai bendrasis jūsų ir bendruomenės kelias.

Šitoj vietoj norėčiau pabrėžti, kad svarbu yra šitą bendrąjį darbą mums visiems dirbti, bet lygiai yra svarbu dirbantį savo kolegą bendradarbi paremti. Šitos paramos dirbantieji lietuviai dažnai pasigenda.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, jos valdybos ir savo vardu esu nuoširdžiai dėkingas inžinieriams už jūsų įnašą. Nuoširdžiai sveikinu jūsų suvažiavimą ir su lygiu nuoširdumu linkiu šitam suvažiavimui kuo geriausios sėkmės, o jums kuo geriausios nuotaikos.

INŽ. ALGIMANTO GEČIO SVEIKINIMAS, JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRO VALDYBOS VARDU

Man šiandieną yra labai malonu jums perduoti nuoširdžiausius JAV Liet. Bendruomenės Centro Valdybos pirm. inž. Vytauto Volerto ir visos Centro Valdybos sveikinimus šiam vienuoliktajam PLIAS ir ALIAS suvažiavimui. Tegul šio suvažiavimo svarstybos vyksta draugiškoje ir darbingoje nuotaikoje. Linkiu, kad svarstybose, nors ir liečiančius griežtuosius mokslus, mes vis tiek sugebėtume dvasioje jungtis su pavergtos Lietuvos ir išeivijos lietuviais.

Vakar teko skaityti vieną mūsų laikraštį ir užtikti mintis, kurios pasireiškė vienoje kitoje, taip pat moksliniais pagrindais ir mokslo žmonių nariais sudarytoje organizacijoje. Ir ten redakcija apgailestavo, kad štai jau toj organizacijoje jaučiasi nuotaikos, kad tos organizacijos nariai yra virš lietuviškos visuomenės.

Aš tikiuosi, kad čia šiandiena mūsų svarstybose mes išvengsime kelti save aukščiau, virš, visuomenės ir toliau mūsų organizacija atiduos taip reikalingą dėmesį ir darbą lietuviškam gyvenimui.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyba yra labai dėkinga šiai mūsų sąjungai už skirtą dėmesį Lietuvių Bendruomenės idėjai. Tai ypač įrodėte prieš kelius metus, kaip Philadelphijoje teko atsidurti Lietuvių Bendruomenės Centro Valdyboj. Aš nežinau, ar jums yra žinoma, ar ne, bet vienu metu 65% Centro Valdybos narių buvo inžinieriai.

Taigi, dar kartą tebūna man leista jums palinkėti darbingos nuotaikos.

DR. GENIO SVEIKINIMAS, AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS IR AMERIKOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ FEDERACIJOS VARDU

Šiandien turiu garbę ir privilegiją sveikinti jus, susirinkusius į šį XI-jį jūsų suvažiavimą ALTO vardu. Dr. K. Bobelis, ALT pirm., negalėjo dalyvauti, bet jis manęs prašė, kad aš perduočiau jums taip pat jė asmeniškus linkėjimus.

Gražu matyti jūsų rganizaciją stiprią, gerai organizuotą ir palankią mūsų Tėvynės vadavimo reikalams.

Kad galėtume dirbti kartu Lietuvos laisvinimo darbą, ALT-as prašė mane, kad aš jums perduočiau oficialų kvietimą įsijungti į ALT-o Tarybą. Praktiškai tas reiškia: paskirti savo tinkamiausius atstovus į ALT-ą, kurie ten atstovautų jūsų organizaciją ir dirbtų kartu Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Dar kartą išreiškiu nuosirdžius savo linkėjimus ALT-o vardu. Taip pat panaudo-siu šią progą išreikšti jūsų susirinkimui nuosirdžiausius linkėjimus Washingtono apy-linkės L.B. valdybos vardu.

Taip pat, norėčiau pareikšti jums lin-kėjimus ir kitos truputį mažesnės organi-zacijos vardu, būtent - Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacijos vardu. Tad linkiu jums turėti gerą suvažiavimą.

PULK. K. ŠKIRPOS SVEIKINIMAS

Noriu pasveikinti šį lietuviškos in-žinerijos suvažiavimą kaip vienas Lietuvos laisvės kovotojų ir palinkėti jums vaisin-gų darbo rezultatų, pagal turtingą jūsų ra-portų ir apsisvarstymų programą.

Man labai džiugu matyti jūsų tarpe gražu skaičių inžinierių, architektų ir gamtos mokslininkų, išėjusių mokslus ir įsigijusių specialybes jau esant tremty-je, kultyvuojančių savyje pasiryžimą grįž-ti į Lietuvą, kai tik bus įmanoma, kad sa-vo įgytas patirtis ir talentus panaudoti Tėvynės - Lietuvos atkūrimui.

Tos laimingos valandos priartinimui , kviečiu jus neužsidaryti vien savo siau-rose profesijose , bet nepagailėti laiko, energijos ir pinigų pastangoms atgauti Lie-tuvai valstybinį suverenumą, be kurio grį-žimas į savo gimtąjį kraštą, kur dabar siaučia sovietų durtuvais palaikomas komu-nizmas, yra neįsivaizduojamas.

Šios padėties pakeitimas nėra vien diplomatijos ar kokių specifinių politikos veiksmų uždavinys, bet bendras ir šiuo laiku pats aktualiausias visų lietuvių rei-kašas... Yra būtina be paliovos ugdyti vi-suose tautos sluoksniuose pasiryžimą minė-tą didįjį tikslą žūt-būt atsiekti.

Tarptautinių santykių istorija ir mū-sų pačių patirtis parodo, jog pavergtai tautai išlaisvinti vien diplomatų juris-dikcijos ir durų varstymo į kitų valsty-bių kanceliarijas neužtenka. Tarptautiniai forumai tokios tautos likimu realiau susi-

domi ir ieško kelio problemai išspręsti tik tada, kai pati tokia tauta parodo su-gebėjimo su ginklu rankoje paryškinti savo teisę į valstybinį savarankiškumą ir su-randa sau draugų, kurie supranta jos troš-kimą laisvės. Lietuvių tauta buvo tą pade-monstravusi savo 1941 m. herojišku sukili-mu prieš sovietų okupaciją, vienkart įspė-dama šiuo savo aktu ir hitlerinį Reichą, ku-ris tada dar tik ruošėsi Lietuvą paglemžti savo ruožtu.

Turiu jau prieš kelis metus parašęs dokumentuotą veikalą apie mūsų tautos pa-sipriešinimą sovietų okupacijai 1940-1941 metais, Birželio sukilimo paruošimą ir apie jo laimėjimą, kuriam lygaus kito savo visuotinumą ir ryžtingumą Lietuvos istori-ja nežino.

Lietuvių tauta buvo pirmoji sovietų agresijos auka, bet ji buvo taip pat pir-moji ir vienintelė iki šiol iš Sovietų Są-jungos pavergtų skaitlingų tautų, kuri gink-luoto sukilimo žygiu buvo nubloškusi so-vietiniai-komunistinį jungą nuo savo pečių ir atstačiusi Lietuvos valstybinį suvere-numą. Tai nesugriaunamas argumentas Lietu-vos bylai tarptautiniuose forumuose.

Dabar telkiu lėšas minėtam veikalui išleisti, ir ne vien lietuvių, bet ir sve-timomis kalbomis. Prašiau p. Saldukiene, ku-ri anoje akcijoje pati dalyvavo Vilniuje, teiktis padalinti jums porą raštų, iš ku-rių sužinosite, kaip tų veikalų išleidimą esu suplanavęs ir kiek lėšų tam jau yra susikaupę.

Su pakartotiniais jums darbo sėkmės linkėjimais, kviečiu suvažiavimą skaitlin-gai paremti to istorinės svarbos ir aktu-alios politinės reikšmės dokumento išleidi-mą, tuo padarant istoriniu ir patį šį su-važiavimą.

KUN. L. ANDRIEKAUS SVEIKINIMAS LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS IR LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ VARDU.

Dėkodamas už suteiktą garbę prabilti, sveikinu jus dviejų skirtingų sambūrių var-du, būtent: Lietuvių Rašytojų Draugijos ir Lietuvių Pranciškonų. Sveikinu jus ne vien kaip profesinę, bet kaip intelektualinę pa-jėgą bei visuomenės elitą, kaip į tokį pa-garbiai į jus žiūri visi..

Abiejų minėtų sambūrių vardu šiandien labai daug būtų galima pasakyti apie trem-ties gyvenimo ištikusias nesekmes, bet leis-

9

XI PLIAS IR ALIAS SUVAŽIAVIMAS WASHINGTONĖ

DALIS SUVAŽIAVIMO KALBĖTOJŲ

Nuo viršaus (iš k. į d.): PLIAS ir ALIAS c.v. pirm. V. Vidugiris, Suvažiavimo komiteto pirm. St. Bačkaitis, Techn. žodžio vyr. red. G. J. Lazauskas, D. Šatas - simpoziumo moderatorius, Ž. Brinkienė - antros dienos pirm., Arch. A. Kerelis skaito raštu gautus sveikinius, Dr. Arvydas Kliorė kalba apie Marsą, ir apačioje - suvažiavimo dalyvių dalinis vaizdas.

(Foto: V. Jautoko)

kite atkreipti jūsų dėmesį tik į lietuvišką knygą ir seniausią Amerikos lietuvių kultūros žurnalą "Aidus". Literatūrinės knygos ir "Aidų" žurnalo kelias Amerikoje vis darosi sunkesnis ir sunkesnis. Aš linkiu šiam jūsų suvažiavimui sėkmės ir kviečiu visus tapti lietuviškos knygos ir kultūros žurnalų uoliais bičiuliais.

KUN. DR. ŽIŪRAIČIO SVEIKINIMAS, LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS IR LIETUVIŲ DOMININKONŲ VARDU.

Ačiū už suteiktą privilegiją pasveikinti šį garbingą suvažiavimą, net vienuoliktąjį, kuriame susitelkia architektų ir inžinierių talentai, žinomi ne tik tai Amerikos sostinėje, ne tik tai pavergtajam kraštui anapus Atlanto Lietuvoje, bet ir visam pasauliui.

Todėl man yra garbė ir privilegija jus veidu veidan matyti ir pasveikinti Lietuvių katalikų Mokslo Akademijos ir mažos grupelės Lietuvių Dominikonų vardu.

Sveikinu ir dėkoju, tikriau sakant, daugiau dėkoju, negu sveikinu, nes patys darbai jus sveikina. Mums visiems tenka tik pasidžiaugti. Gyvuokite ir toliau. Ir toliau priimkite giliai širdin Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos ir Lietuvių Dominikonų sveikinimus.

Red. Prierašas:
Šiuos SVEIKINIMUS ŽODŽIU iš magnetofoninės juostelės išrašė Viktoras Jautokas.

SVEIKINIMAI RAŠTU

VYRIAUSIAS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS
SUPREME COMMITTEE FOR LIBERATION OF
LITHUANIA

1972 m. rugsėjo 22 d.

29 West 57 Street
New York, N.Y.
10019

Didžiai Gerbiamas Pirmininke,

Man yra didelis malonumas pasveikinti Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Vienuoliktąjį Visuotiną Suvažiavimą.

TECHNIKOS ŽODŽIO VYR. RED. G.J. LAZAUSKO
SVEIKINIMAS

Mūsų Sąjungos veikloje, T. Žodžio Red. Adm. ir visi bendradarbiai atlieka tam tikrą veiklos dalį.

Ypač Technikos Žodis pergyvena kiekvieną Sąjungos suvažiavimą, kartu su visais besirūpinant jo pasisekimu.

Suvažiavimui linkime, kad jis įdiegtų kuo stipriausią impulsą visiems vieningai ir iš idealizmo dirbti sąjungos ir bendriesiems tautos reikalams, nuolat mintyse prisimenant ir mūsų kolegų padėtį Pavergtoje Tėvynėje!

DR. PLATERIO SVEIKINIMAS, LITUANISTIKOS
INSTITUTO VARDU

Lituanistikos Instituto vardu norėčiau pasakyti, kad mums visuomet labai malonu matyti žmones, kurie dirba kultūrinį darbą, kad ir ne lituanistinėje srityje. Bet mano supratimu, kiekvienas kultūrinis laimėjimas lietuvių pasekmės pasidaro tam tikra prasme lituanistinės.

Taigi linkiu labai sėkmingo suvažiavimo ir malonaus laiko praleidimo, o tiems, kurie čia Washingtone dar nėra buvę, susipažinti su šiuo miestu ir apylinkėmis.

Jūsų garbinga organizacija yra daug kartų parodžiusi nenuilstamą troškimą matyti mūsų brangią Tėvynę vėl laisvą ir nepriklausomą. Lietuviai mūsų aneksuotoje Tėvynėje apsidžiaugs, jei ir šiame suvažiavime jūs savo nusistatymą dar kartą patvirtintumėte.

Man yra malonu pastebėti, kad Vliko Valdyboje turime du jūsų Sąjungos narius, kurie atiduoda daug savo laiko ir jėgų Lietuvos laisvinimo darbui. Kaip jūs žinote, jie yra inž. Jurgis Valaitis, finansų valdytojas, ir inž. Vytautas Radzivanas.

Linkėdamas visokeriopo pasisekimo jūsų Suvažiavimui, kviečiu jus dar stipriau

remti Vliko veiklą moraliai, materialiai ir savo darbais.

Tik per pasiaukojimą ir darbą mes padame pavergtiesiems sesėms ir broliams mūsų brangioje Tėvynėje.

Jūsų
Dr. J. K. Valiūnas
Pirmininkas

COMMITTEE FOR A FREE LITHUANIA

29 West 57th Street, New York, N.Y. 10019

1972 m. X. 2 d.

Didžiai Gerbiamas Pone Pirmininke!

Savo ir žmonos vardu nuoširdžiai dėkoju Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos taip pat ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Centro Valdyboms už malonų pakvietimą į Jūsų visuotinį Suvažiavimą spalio 7-9 d.d. Washington, D.C.

Labai apgailėstaujame, kad dėl neatšaukiamų kitų įsipareigojimų spalių 7 - 9 d.d. į Washingtoną atvykti negalėsime.

Malonėkite perteikti Suvažiavimui mūsų labai nuoširdžius našaus darbo ir gražios sėkmės lietuviškuose baruose linkėjimus.

Su tikra pagarba

Vaclovas Sidzikauskas
Pirmininkas

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTYBIŲ
LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBA

LITHUANIAN AMERICAN COMMUNITY, INC.

1972 spalio 5

Didžiai Gerbiamas Pirmininke,

Geriausiu linkėjimai Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos vienuoliktojo suvažiavimo rengėjams ir dalyviams.

Lietuviai Inžinieriai ir Architektai aktyviai dalyvauja lietuviškame gyvenime, ir jų darbai aiškiai matomi Lietuvių Bendruomenėje. Daugelis jų dirba apylinkėse,

apygardose, Centro Valdyboje, Taryboje. Visiems jiems priklauso nuoširdi padėka.

Šia proga malonu pastebėti, kad dabartiniai JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos ir Tarybos pirmininkai yra profesionaliai inžinieriai.

Dėkodamas už malonų kvietimą, apgailėstauju, kad negalėjau į Suvažiavimą atvykti. JAV LB Tarybai atstovaus Suvažiavime du LB Tarybos Prezidiumo Vicepirmininkai: tai dr. Edmundas Lenkauskas ir inžinierius dr. Stepas Matas.

Dar kartą dėkoju ir sveikinu Jus, Gerbiamas Pirmininke, Jūsų Centro Valdyba, ir Suvažiavimo Rengėjas bei Dalyvis. Linkime ir toliau taip energingai bei gerai dirbti kaip ir iki šiol.

Su gilia pagarba ir dėkingumu

Vytautas Kamantas

JAV LB Tarybos Prezidiumo
pirmininkas

LITHUANIAN COMMUNITY CENTER, INC.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRO KORPORACIJA

4415 Santa Monica Boulevard
Los Angeles, California 90029

19/2m. Spalio 2 d.

Malonūs Suvažiavimo Dalyviai:

Lietuvių Bendruomenės Centro, Inc. Namai, Los Angeles, Kalifornijoje sveikina Jus suvažiavusiu į ALIAS - PLIAS vienuoliktojo suvažiavimą, linki Jums darbingo, sėkmingo Jūsų profesijos ir lietuviškų reikalų aptarimo.

Mums buvo malonu prisidėti prie Jūsų rengiamo architektūrinio konkurso, skiriant pirmą premiją \$ 750.00 sumoje. Tikimės, kad kada nors Los Angeles išsaugos nauji Lietuvių Namai pagal vieną iš Jūsų patiektų projektų.

K. Prišmantas,
Pirmininkas

A. F. Skirius,
Iždininkas

Centro Benefico de Venezuela -
Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenė
Autorizada por M.R.Y. bajo el no. 21017.48

Maracay 1972 rugsėjo 23

Venezuelos Lietuvių Bendruomenės ir
šiam krašte gyvenančių inžinierių bei in-
žinerijos mokslus studijuojančio jaunimo
vardu,

Sveikinu Vienuoliktąjį PLIAS - ALIAS
Suvažiavimą, linkėdamas geriausios sėkmės
ir Dievo palaimos, dirbant žmonijos pažan-
gai ir LIETUVOS LAISVEI.

Su geriausiais linkėjimais ir viso-
keriopos sėkmės.

Jūsų

Vladas Venckus
Venezuelos LB Pirmininkas

Didžiai Gerbiamas Pirmininke.

Labai dėkoju už malonų pakvietimą į
Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Inžinierių
ir Architektų Sąjungos vienuoliktą Visuo-
tinį Suvažiavimą ir prisiūtą programą.
Džiaugiuosi gyva Sąjungos veikla.

Šiandieną norėjau rašyti pasveikinimą
suvažiavimui, bet pastebėjau, kad kaip tik
šiandieną jau yra antroji Suvažiavimo die-
na. Tad atsiprašau už neapsižiūrėjimą.

Linkiu kuo geriausios kloties Sąjun-
gai ir Jums asmeniškai.

Su pagarba A. Liuima

Los Angeles, 1972. IX. 24

1972 m. rugsėjo 21 d.

Kolegai V.P. Vidugiriui
PLIAS Centro Valdybos Pirmininkui, JAV

Mielas Kolega,

Nuoširdžiai dėkoju Tamstai už laišką
iš š. m. rugsėjo 15 dienos ir kvietimą da-
lyvauti Pasaulio ir Amerikos Lietuvių In-
žinierių ir Architektų S-gos suvažiavime
spalio 7 - 9 d. d. Washingtone.

Dėl atstumo, negalėdamas suvažiavime
dalyvauti, norėčiau bent šiuo laišku pas-
veikinti visus kolegas lietuvių inžinie-
rių, gyvenančių Didž. Britanijoje, vardu,
ir palinkėti Tamstoms sėkmingų diskusijų
bei jaukios nuotaikos visuose parengimuose
Esu tikras, kad Jūsų mintyse, kaip ir mūsų,
nuolat bus mūsų brangi Tėvynė - Lietuva.

Su geriausiais linkėjimais

Jūsų Juozas Vilčinskas
PLIAS Įgaliotinis Anglijoje

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA

ACADEMIE LITUANIE NNE CATHOLIQUE
DES SCIENCES

PIAZZA DELLA PILOTTA
00187 ROMA, ITALIA

Roma, 1972. X. 8 d.

Malonus p. Pirmininke,

JAV-bių ir Kanados Lietuvių Fronto Bi-
čiulių vardu sveikinu visus Jūsų vadovau-
ton, D.C., mieste. Linkiu tikrai darbingo
suvažiavimo

jamos organizacijos narius, suvažiuojančius
į PLIAS - ALIAS suvažiavimą, įvykstantį
1972 metų spalio 7, 8 ir 9 dienomis Washing-

Perduokite geriausius linkėjimus vi-
siems Centro Valdybos nariams ir suvažia-
vimui rengti komiteto nariams.

Dėkui.

Su geriausiais linkėjimais

Leonardas Valiukas,

JAV ir Kanados Lietuvių Fronto Bičiul-
ių Centro Valdybos pirmininkas

R e d. P r i e r a š a s:

1. Pateikti raštu sveikinimai buvo siųsti
PLIAS - ALIAS Centro Valdybos pirm. V. Vi-
dugirio vardu. Dėl taupumo, pirm. V. Vidugirio
pavarde ir adresu kiekviename sveikinime
išleidome.

2. Be čia paskelbtų raštu sveikinimų, bu-
vo gauti sveikinimai iš Česlovo Staniulio,
Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos, Otta-
wos PLIAS skyriaus, Toronto PLIAS skyriaus,
Lietuvių Enciklopedijos - J. Kapočiaus, San
Francisco inžinierių ir architektų grupės.

Gaila, kad pastaryjų sveikinimų tekstų
negalėjome paskelbti, nes T. Žd. redakcija
jų nuorašų nėra gavusi.

T. LEONARDO ANDRIEKAUS RELIGINIS ŽODIS,
TARTAS XI-TO PLIAS IR ALIAS SUVAŽIAVIMO PAMALDOSE
WASHINGTONE, 1972 M. SPALIO 8 D.

KILNI IR ĮKVĖPIANTI PROFESIJA

Gerbiami Architektai ir Inžinieriai,
Brangūs Broliai ir Seserys Lietuviai!

Gražu ir prasminga, kad Jūs, aukšto mokslo žmonės, savo metiniame suvažiavime nepamiršote Dievo.

Susirinkdami į šią šventovę maldai Jūs liudijate, jog yra aukščiausias mokslininkas - Kūrėjas ir giliausias mokslas - Jo išmintis.

Tai iš tiesų genialiausias architektas, tai tobuliausias inžinierius, kuris sutvėrė nuostabią visatą - neišsakomo tikslumo kūrinį.

Dieviška išmintis aiškiai regima ir begalinėse didybėse, ir begalinėse mažybėse.

Jo konstrukcinė jėga jaučiama tiek atome, tiek žvaigždžių telkiniuose - galaktikose.

Visata yra lyg koks dieviškas pastatas, iš kurio žmogaus kūryba semiasi įkvėpimo bei šviesos.

Mūsų formos, išreikštos architektūroje bei inžinerijoje, yra tik dieviško grožio bei tikslumo atspindas.

Todėl gražu ir prasminga pripažinti Dievą ir Jam nusilenkti, kaip Jūsų profesijos aukščiausiajam genijui.

Šioje gadynėje Jums tenka klausytis gana nemalonaus priekaišto, kad technologija baigianti pražudyti žmoniją.

Tikslieji mokslai esą užvožę humanistinius ir beveik jau visiškai užtroškinę literatūrą, meną, religiją...

Technologijos laimėjimų apstulbintas žmogus, savo dėmesį esąs sutelkęs į mašinas ir pats baigias tapti mašina.

Kompiuteriai pakeitė smegenis, automobiliai - kojas, lėktuvai - ramaus gyvenimo ritmą.

Miestai su savo dangoraižiniais statiniais tapę plėšikų gūžtomis, fabrikai bei automobiliai užnuodiję orą ir vandenį.

Atominė bomba mūsų civilizaciją pa-
stačiusi ant gyvenimo ir mirties briaunos.

Ką mes šiandien galėtume atsakyti į tuos priekaištus?
Ar beįmanoma juos atremti?

Į tuos priekaištus, Gerbiamieji, mes negalime tinkamai atsakyti be Dievo.

Teisingai, sudievinta technologija gali pakenkti ir net pražudyti žmoniją, jeigu ji nebus apvaldoma Dievo suteikto proto ir gaivinama Dievo įdiegto atsakomybės jausmo.

Protas ir širdis - tai mokslo bei meno veršmės, kurias mums yra atvėręs pats Visagalis.

Inžinerija labiau pavirtusi į mokslą, architektūrą - į meną, bet abi šios sritys darniai sujungtos, tampa seserys ir didžiausios žmogaus geradarės.

Šiandien mums labiausiai atsिमintina, jog inžinerija bei architektūra turi begalinę jėgą kelti žmogų į Dievą ir į antgamtinę sritį.

Patys pirmieji architektūriniai pastatai buvo skirti kultui.

Tai liudija neolito gadynės akmenys, suramstyti stalų formose.

Tai liudija Tebų, Karnako ir Liuksoro šventyklos Egipte, Akropolis Graikijoje, Panteonas Romoje...

Tai liudija visi krikščioniškųjų pastatų stiliai Europoje, neminint čia inkos, japonų, kinų ir indų šventovių.

Garbė inžinerijai ir architektūrai, kad namų statyba ištraukė žmogų iš urvo į patogią erdvę!

Garbė taip pat, kad sukurtais bokštais, skliautais ir kolonomis kėlė mus į Dievą!

Protingas kūrinys niekad nenorėjo gyventi požemiuose, jeigu nevertė vargas.

Jam patiko laisva erdvė, iškilmingos formos, estetinės linijos...

Architektūra bei inžinerija amžių amžiais dengė žmogų nuo vėjų ir lietu, primindama jam didžiausią architektą bei inžinierių - Dievą.

II

Bet čia dar nesibaigia misija.

Inžinerija bei architektūra taip pat iškalbiausiai byloja ir apie žmogaus ribotumą.

Pirmiausia, jog technologijos genijus negali kurti iš nieko: turi būti medžiaga ir priemonės.

Dievas gi visa tai sukūrė iš nieko savo valia ir žodžiu.

Tai aukščiausios tobulybės kūryba, kurią gyviausiai pavaizdavo Michelangelas Sixtinos koplyčioje Vatikane.

Antra, inžinerija bei architektūra turi nuostabiausią balsą griuvėsiuose.

Niekas taip iškalbiai neliudija kultūrų bei civilizacijų praeinamybės, kaip apgriuve pastatai.

Ir kuo didesnis pastatas, tuo didesni jo griuvėsiai.

Liūdna žvelgti į inkos imperijos likučius Andų kalnuose, Mayos ir Egipto piramidės, Ninivės ir Babilono atkasenas, imperatoriaus Darijaus miesto kolonas, šventoves Kambodijos džiunglėse ir t.t.

Tada imi galvoti, jog žmogus dar ne viskas.

Jo kūryba neatsispiria laiko jėgai - viskas keičiasi, nyksta, apauga žole ir užsidengia smėliu...

Tik Dievo kūryba išlieka amžinai, nors ir nuolatiniame medžiagų keitimosi vyksme.

III

Bet tai nereiškia, kad žmogus neturėtų kurti.

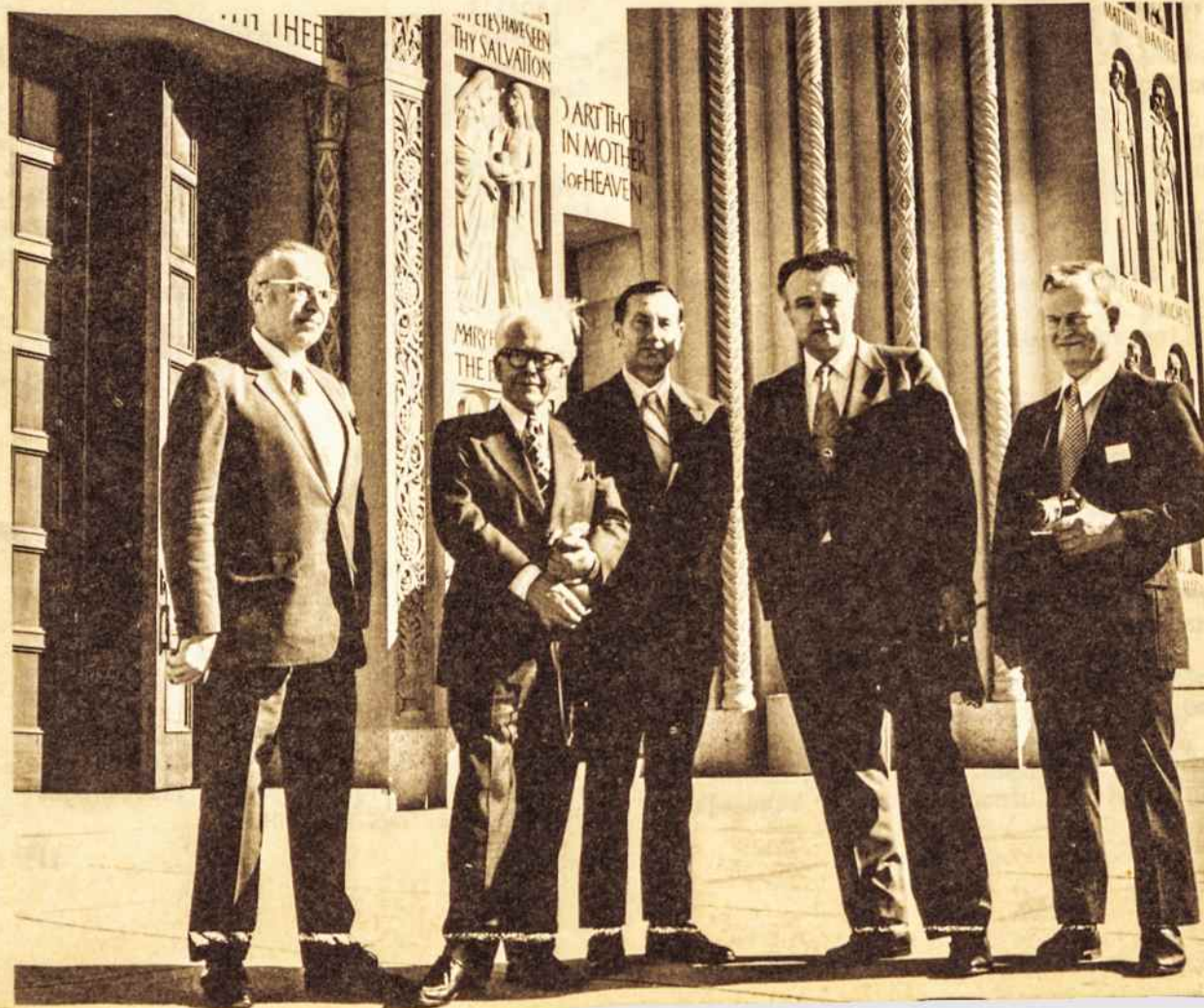
Kūryba ir tik kūryba padaro mus aukštesnio lygio Dievo atvaizdais.

Įkvėpimo valandoj medžiaga lyg sudvasinama ir palenkama aukštesniam gėriui.

Žmogaus siela nuskaidrinama ir pakečiama idealų plotmėn.

Kūnu būdami iš medžiagos, mes per medžiagą išreiškiame save - kokie esame ir kokiais turėtume būti.

*NUOTRAUKOJE (iš k. į d.): prie Washingtono R.K. Katedros - dr. J. Gimbutas, dr. St. Kudokas, J. Augustinavičius, paskutinysis dešinėje - a.a. Ksaveras Kaunas.
(Foto: K. Daugėlos)*

Ačiū Dievui mes tikime į Kristaus evangelijos jėgą perkeisti pasaulį.

Mes tikime taipgi į tremties kultūrinį pastatą, kuris iškilo čia mūsų pačių pastangomis.

Pagaliau, mes tikime ir į lietuvių tautos struktūrinę galią atsilaikyti pavojuose bei audrose.

Mieli Inžinieriai ir Architektai, kolosalinių statybų specialistai, būkite taip pat kultūros ir lietuvybės specialistai!

Architektūra bei inžinerija savo struktūrine jėga turi pasukti mus į dvasinės sritis, jeigu norime, kad iš technologijos ateitų palaima.

Mums yra būtina išlaikyti pusiausvyrą tarp visų vertybių.

Žmogus ypač privalo siekti, kad jo moralės struktūra išsilaikytų tvirta ir logiška, kaip gerai apskaičiuotas pastatas - su stipriu religiniu pagrindu.

Kilnus seimos gyvenimas jam turi būti kaip sienos pastatui, teisingumas - kaip stogas.

Jūsų profesija, gimininga Kūrėjo apsiškimams visatoje, ypač gamtoje, yra kilni ir įkvėpanti.

Neužvožkite medžiagiškumu to įkvėpimo!

Mūsų visuomenė nori matyti Jus visus Lietuvių Bendruomenės nariais ir veikėjais.

Kultūrinių žurnalų bei laikraščių leidėjai trokšta rasti Jus savo skaitytojų ir mecenatų sąrašuose.

Mūsų irstančios parapijos kviečia tapti Jus aktyviais nariais.

Rašytojai ir dailininkai žiūri į Jus kaip į tos pačios kultūrinės dirvos purentojus ir laukia broliško bendradarbiavimo.

Ateities Lietuvai Jus esate brangiausias lobis savo profesine jėga ir ištekliais.

Kaip išsimokslinę ir kūrybingi žmonės Jūs turite pareigą labiau už kitus domėtis religinėm tiesom, dorovinėm šio meto problemom ir pavergtos tautos reikalais.

Malonu palinkėti, kad savo suvažiavime atgaivinę dvasią šios valandos malda gletumėte ko daugiausia atlikti gero blogio paveiktame pasaulyje.

NUOTRAUKOSE :

Kairėje - ALIAS Bostono sk. pirm. inž. Brutenis Veitas ir prof. Pranas Zundė. Dešinėje - T. Dr. T. Žiūraitis ir arch. Edmundas Arbas.

(Foto: Broniaus V. Galinio)

LIETUVIS ARCHITEKTAS IŠEIVIJOJE

ARCH. EDMUNDAS ARBAS, A.I.A.

Paskaita, skaityta XI-tame PLIAS ir ALIAS suvažiavime,
Washington, D.C.

*Architektūra - tai yra menas ir mokslas. Kaip mokslas
analizuoja žmonių santykius, kaip menas - koordinuoja žmo-
nių veiklą, jungdamas ją į kultūros sintezę.*

Aero Saarinen

Šio XI-jo ALIAS ir PLIAS visuotinio suvažiavimo proga noriu pasidalinti mintimis apie tą sritį, kuri mūsų visų žinoma, tačiau tik iš šalies ir tik prabėgomis. O, vis tik, tai svarbi dalis mūsų buities, nuolat kylanti ir tobulėjanti, aktuali nuo pat akmens amžiaus iki šių modernių laikų.

Tai mūsų gyvenamas laikas, kada žmogus gana pasimetęs sujauktų vertybių skalėje.

Tikrosios grožio vertybės nustojo savo reikšmės. Gyvename technologinių efektų, blizgučių ir sensacinių vertybių karštligėje.

Gyvenamo krašto ekonomija ir gerbūvis įrikiuotas į standartines formas. Masinės produkcijos gaminiais rengiamės, maitinamės ir daugumoje gyvename masinės produkcijos pastatuose.

Šiame technologijos amžiuje žodis "architektūra" lyg ir neegzistuoja žmonių sąmonėje ir jų gyvenime.

Amžiuje, vadinamame Modernizmu, apie architektūrą mažai kalbama ir dar mažiau rašoma. Kas gi tai yra?

Mus kasdieniniame gyvenime supanti aplinka, pavieniai pastatai ar ištisi miestai, ar tų miestų kvartalai su parkais, fontanais bei atskirų pastatų vidaus įrengimais, - visa tai sudaro architektūra.

Daugeliui nežinoma, kad užnugaryje visų didžiųjų statybos kompleksų, kuriuos statybininkai triukšmingų kranų ir mechaninės technikos pagalba įgyvendina, yra mastytojas, planuotojas, - architektas.

Ne dulkės ir triukšmą keliančios mašinos, ne kranais keliamos medžiagos, ne darbininkų suprakaitavę ir dažais aptaškinti veidai; prie braižomo stalo mąstęs architektas ir statybinius apskaičiavimus da-

rąs inžinierius yra pastatų, kvartalų ir miestų realizuotojai. Pirma mintis - idėjos, tada pieštukas, tada mašinos ir medžiagos.

Šia proga nenoriu aprėpti pasaulinės architektūros; rūpi tik pasidalinti mintimis apie lietuvių architektą tremtyje. Ir, ar lietuvis architektas išeivijoje reprezentuoja savo prigimtį, savo tautinį charakterį darbuose.

Ne vienu atveju teko nugirsti priekaištų iš mūsų pačių intelektualų, kad mes, lietuviai, neturime ir neturėjome lietuviškos architektūros. Ypač svetur, esą, neverta galvoti apie įkorporavimą mūsų liaudies motyvų į barokinį, neoklasikinį ar kitą stilių, ir tai jau vadinti lietuvišku stiliumi. Aš irgi sutinku, kad tai būtų apgaulingas sentimentalumas, iššauktas nostalgijos.

Profesiniam meno žinovui tai gali sudaryti net diletantizmo įspūdį.

Kiekvieno meno kūryboj, taip pat ir architektūroje, negali būti skolinto stiliaus ir jo apkašymo savomis rūtelėmis ar savais blizgučiais.

Anglų, ispanų ar ankstyvųjų amerikiečių kolonialinio stiliaus namas, papuoštas lietuvišku "žirgeliu" ar tulpių bei kitokių tautinių raižinių iliustracijomis, dar nebūs lietuviškos architektūros pastatu.

Dekoratyviniai elementai, tautiniai ar kitokie, naudojant turi įsijungti harmoningai savo proporcingumu ir prasme su pastato konstruktyvine dalimi. Kiekvieno krašto, ar net didesnio miesto, architektūra yra formuojama, išeinant iš to krašto etnografinės padėties, klimatinių sąlygų, žmonių kultūrinio lygio ir tos tautos istorinių papročių.

Kultūringesnio krašto, su didesnėmis dvasinėmis apraiškomis, architektūra ir tautiniai motyvai irgi turtingesni, harmoningesni spalvų ir išdirbinių stiliaus išraiškų. Tie tautų savistovumo bruožai ir nulemia pasaulio architektūros įvairumą.

Lietuvių tauta irgi turėjo savo išskirtinę architektūrą, kuri susiformavo ir išplaukė iš mūsų krašte statybai vartojamos medžiagos, klimatinių sąlygų ir tautos išskirtinų papročių. Tą pažymi istorikai, archeologai. XIV-to šimtmečio Hartmann Schedel Nürnberg'o kronikoj (1491m. gruodžio mėn.) tais metais, kai Kolumbas pirmą kartą plaukė į Ameriką, pastebi, kad Lietuvos miestuose buvusi išskirtina medinė statyba, tik didikų pirklių namai ir kai kurie valstybinio pobūdžio pastatai buvę mūriniai ar iš akmens.

Amžių bėgyje mediniai pastatai neišsilaikė ir klimatinės sąlygos neleido iki šių dienų originalioje formoje išlikti ir mūrinei, ar akmeninei statybai.

Tik iš atkasamų pastatų sprendžiama apie ankstyvųjų laikų lietuvių individualią architektūrą, kuri reiškėsi išskirtiniu charakteriu, savomis proporcijomis, originaliu išplanavimu ir dekoratyviniais elementais.

Šioje paskaitoje nesigilinu į palyginamąją analizę, kad išaiškintum tuos individualius skirtumus tarp Lietuvos ir kaimyninių valstybių architektūros.

Mano tikslas - nors trumpai peržvelgti, ar lietuvis architektas išėivijoje išliko savitas, ar susiliejo su aplinka ir ištirio milžiniškoje bespalvėje masėje.

Su malonumu turiu konstatuoti, kad nežinoma, tai įrodyti reikia laiko perspektyvos. Ir tokią perspektyvą lietuvių išėivijų, kad ir po Antrojo Pasaulinio karo, jau turime. Virš dvidešimt penkerių metų laikotarpį jau beveik išaugo ir subrendo visa karta.

Subrendo ir mūsų intelektualų bei kūrėjų karta. Jų darbai (ir iš dalies, deja, taip yra) pamažu pradeda įsiliesti ar visiškai dingti bendroje gyvenamo krašto kultūroje. Bet visiškai taip dar nėra. Tik jau vien šis XI-tas ALIAS ir PLIAS suvažiavimas ir, taip pat, ankstyvesnieji; savas žurnalas "Technikos Žodis", šaukiami mokslo simpoziumai, skelbiami architektūriniai konkursai, mokslinių darbų parodos, tai įrodo. Taip pat, sielojimasis lietuviškoms problemoms tiek savame krašte, tiek ir išėivijoje. Neliečiant kitų griežtųjų mokslo sričių, kurias labai iškiliai reprezentuoja mūsų lietuvių jaunesnės kartos mokslininkai; tėvynėje ir išėivijoje, vienas ki-

tas architektas sugebėjo ir čia savitai architektūriniai išsireikšti gyvenamo krašto ir savo bendruomenių ribose.

Lietuvybės išlaikymas - tai nėra vien tik šestadieninių mokyklų, vienos kitos parapijos, lietuviškos spaudos ar organizacijų vadovų išsipareigojimas. Lietuvybė reiškiasi visais mūsų tautos kultūriniais aspektais: muzika, menu, architektūra. Tai yra menai, kurie pastebimi ir girdimi ir nelietuviškai kalbančios aplinkos.

Šie menai turėtų reikštis gražiausiomis lietuvių prigimties individualumo formomis.

Muzika, tiek ir architektūra, yra subtilūs menai; taip pat, tapyba. Bet jie saistomi ir griežtų techninių normų. Individualus lietuvis kūrėjas gali bendrose normose surasti savo brūkšnį, kitu pastebimą, išsiskiriantį iš daugybės kūrėjų.

Suomių kilmės architektas Aero Saarinen, japonų Minoru Yamasaki, vengrų Moholy Nage įvedė į moderniąją architektūrą tuos dvasinius jų gimtojo krašto virpėjimus, sužibėjusius naujumu, šviežumu pasaulinėje architektūroje.

Kūrybinio polėkio lietuviui architektui niekas negali prirašyti. Tai privalo išaugti iš kūrėjo intelekto pasirinktai paskirčiai; per tam tikrą, jam prieinamą, pagelbinę medžiagą.

Gal nei vienas menų neturi tiek daug ryšio su visuomene, kaip architektūra.

Projektuojamą objektą kontroliuoja ekonominės sąlygos, aplinka, paskirtis, miesto ar valstybės įvairiausi kodai ir, pagrinde, pats užsakytojas, vistiek, ar tai būtų individas, ar organizacija.

Komercinės paskirties pastatai bendrai krašto ekonomijai priklauso, nepaisant ar jie bus projektuoti lietuvių architektų, ar kieno kito, tie pastatai, ar ištisi standartinio pobūdžio kvartalai, turi patenkinti savo estetika ir išplanavimu pirkėjo skonį. Vadinamoji tipinė statyba suvaržo architektus originalios išraiškos ieškojimuose, bet ir ši kliūtis nėra neįveikiama. Ypač tas taikytina architektams Lietuvoje, miestų ir kaimų statyboje, kur ir yra dėkingiausia dirva išryškinti tautinius architektūros bruožus, turint labai turtingas liaudies architektūros tradicijas.

Išėivijoje tautinei architektūrai pasireikšti dirva yra labai ribota. Kreipiu dėmesį į lietuviškų bendruomenių pastatus: centrus-sales, bažnyčias, mokyklas, paminklus, kurie yra kontroliuojami lietuviškų bendruomenių.

Čia turėtų pasireikšti lietuvis architektas savo pilnoje kūrybinėje galioje. Čia jo dirva.

Tų pastatų tautinis individualumas turėtų atkreipti kitataučių akis pasigrožėjimui.

Gaila, kad tik mažumoj kviečiamas lietuvis architektas tiems pastatams sukurti, arba skelbiami konkursai per Lietuvių Inž.-Arch. sąjungą jiems suprojektuoti. Labai dažnai lietuvių bendruomenės suaukotais pinigais planuojamoms statyboms prisišaukiamas svetimtautis architektas, visiškai neišmanęs tautinių aspiracijų ir jų nepaisąs.

Kad ir šio suvažiavimo skelbtas konkursas: "Lietuvių Bendruomenės Namai" Los Angelėje, taip pat ankstyvesni: lietuviško vasarnamio, Lietuvos Ambasados Brazilijoje konkursai. Nemanau, kad kas galėtų tvirtinti, jog skelbimas konkursų yra beprasmiškas dalykas.

Dalyvaujantieji konkursuose graduojami atžymėjimais, kurie labiausiai atitinka komisijos nuomonę, tai paskirčiai. Bet ir tie, kurie konkursuose nėra atžymėti: per jų investuotą laiką ir idėjas, per jų dvasinę įtampą, tampa irgi laimėtojai, padarę auką savo kraštui, pagal savo intelektualinį pajėgumą ir pasiaukojimą. Lietuvių ir jos kultūrinio potencialo išlaikymas remiasi ant pasišventusių ir besiaukojančių tautinei idėjai.

Didžiama lietuvių architektų išeivijoje pragyvenimą pelnosi dirbdami architektūrinėse kompanijose ar pramonėje. Tik mažuma, kurie savarankiškai ar dalinai verčiasi architektūrine praktika, turi laimės kaip individai reikštis savo projektuojamuose pastatuose.

Iš jų pažymėtini:

Arch. Dr. Alfredas Kulpa-Kulpavičius - Toronto, Canada

Arch. Dr. Stasys Kudokas, Cleveland, Ohio (dabar gyvena Kalifornijoje)

Arch. Kova-Kovalskis, Chicago, Ill.

Arch. Albertas Kerelis, Chicago, Ill.

Arch. Jonas Mulokas, Chicago, Ill.

Arch. Pelda-Peldavičius, Chicago, Ill.

Lietuviškoji firma Zubkus-Žemaitis, Washington, D.C.

Gal būt, esu daugelį praleidęs-atleiskite. Nepaprastai būtų sunku padaryti įvertinimą, kiek vertingo lietuviškumo visi tie kūrėjai yra išreiškę. Kaip žinome, architektūrinės idejos įgyvendinimas labai tampriai rišasi ir su užsakytojo dvasine kultūra ir darbų vykdytojo profesine patirtimi.

Projektas, kaip muzika, gali būti idealiausias; gi darbų įvykdymas už pigiausią kainą, pakeitimai medžiagų architektų projektą gali sudarkyti neatpažįstamai. Tik darnus bendradarbiavimas tarp architekto, užsakytojo ir statytojo užtikrina projekto estetinę vertę. Ryškesnį pėdsaką architektūroje pajėgia palikti tik tas architektas, kuris turi aiškius principus ir juos nuosekliai vysto savo kūrybinėje praktikoje. Neatsižvelgiant sunkumų, nepaisant ilgų išeivijos metų, kada mažu, vis dėl to, blėsta tautiniai bruožai, lietuviui architektui neverta subanalėti, susiliesti su standartine didelių miestų ir valstybių statybų banga; verta ieškoti ir kurti savaip.

ARCHITEKTŪRINIS KONKURSAS

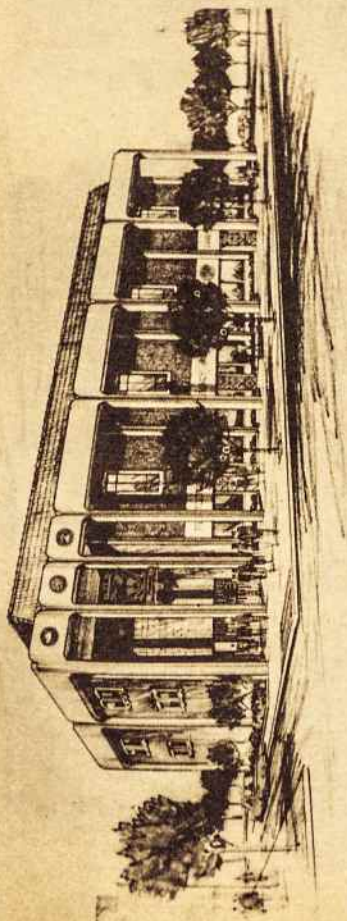
Šis konkursas yra dideliu pavyzdžiu visai lietuviškai išeivijai: LOS ANGELES LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NAMŲ VALDYBA paskyrė iš savo pelno \$ 750 pirmajai premijai Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos 1972 m. skelbiamam architektūriniam konkursui - LOS ANGELES LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NAMAI.

(Ištrauka iš spaudos)

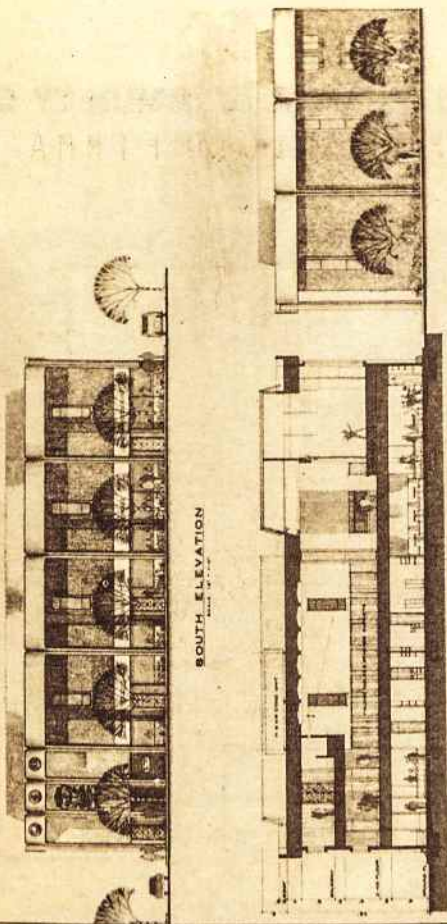
KITI ARCHITEKTŪRINIO KONKURSO DARBAI

Pereitame T. Žd. numeryje buvo pateiktos arch. JONO NALIO (pirmosios premijos laimėtojo) projekto nuotraukos, gautos iš Los Angeles.

Šį kartą dedame kitų autorių projektų nuotraukas, žiūr. pusl. 17 ir 18. Autoriai yra nežinomi, atžymėti tik slapyvardžiu ženkla. (Nuotraukos darytos Los Angeles).

LITHUANIAN COMMUNITY CENTER

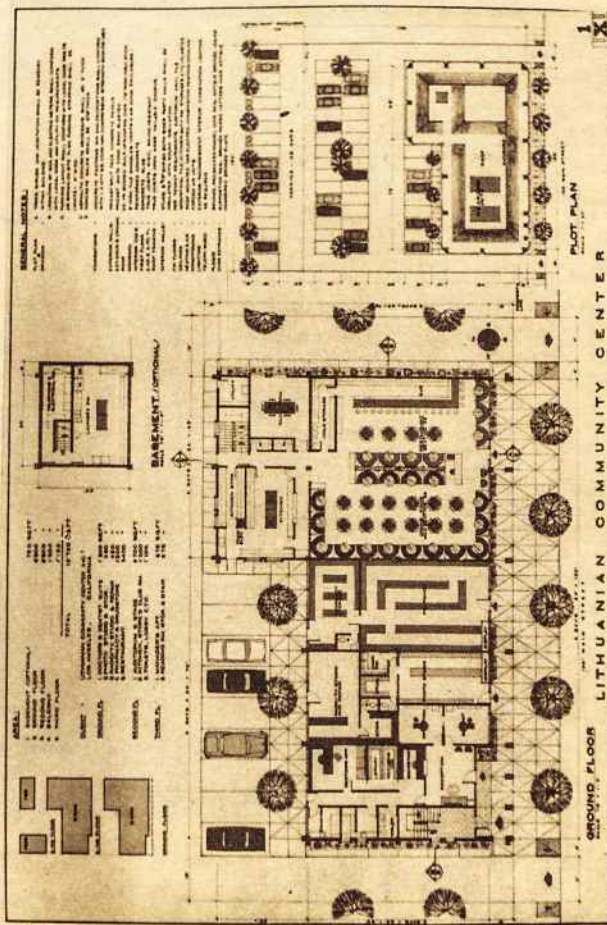

SOUTH ELEVATION

LONGITUDINAL SECTION B

EAST ELEVATION

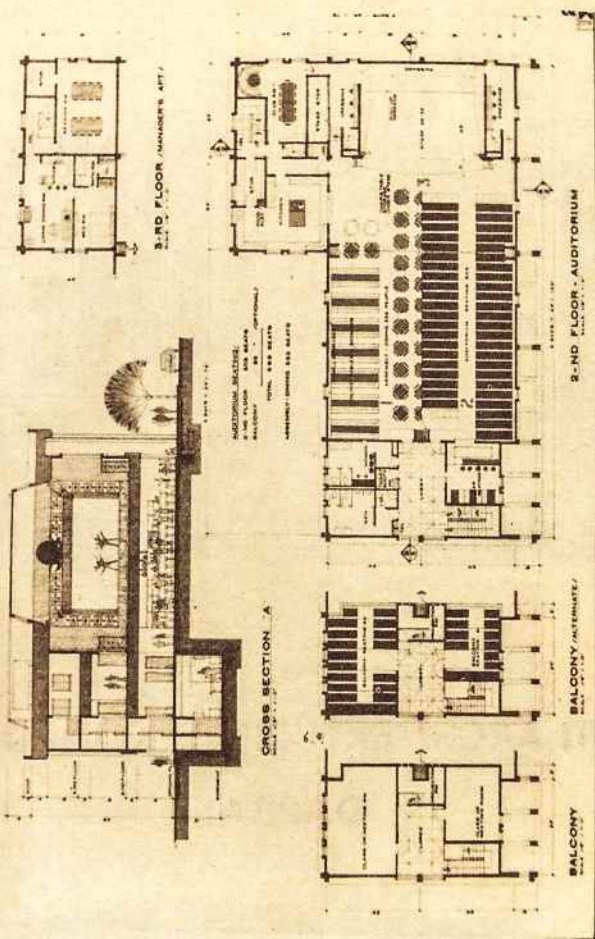
SLAPYVARDŽIO ŽENKLAS

GROUND FLOOR LITHUANIAN COMMUNITY CENTER

BASEMENT / OPTIONALLY

PLOT PLAN

2ND FLOOR - AUDITORIUM

BALCONY (ALTERNATE)

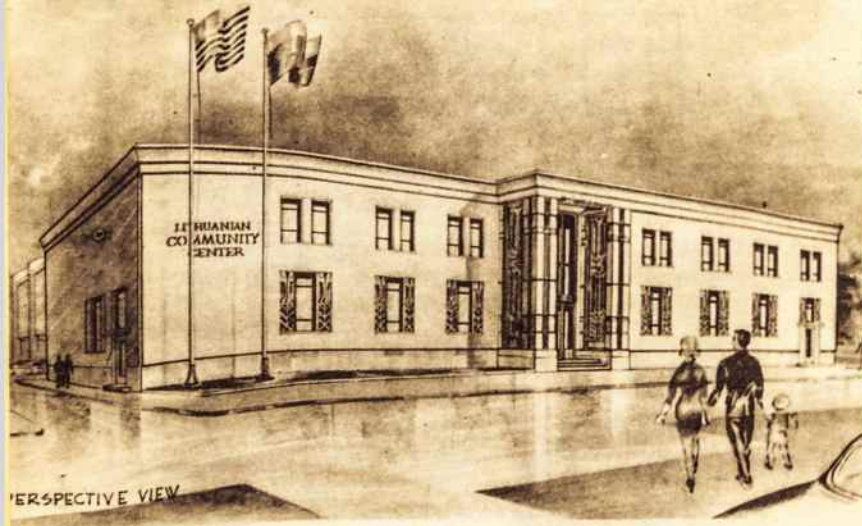
BALCONY

CROSS SECTION A

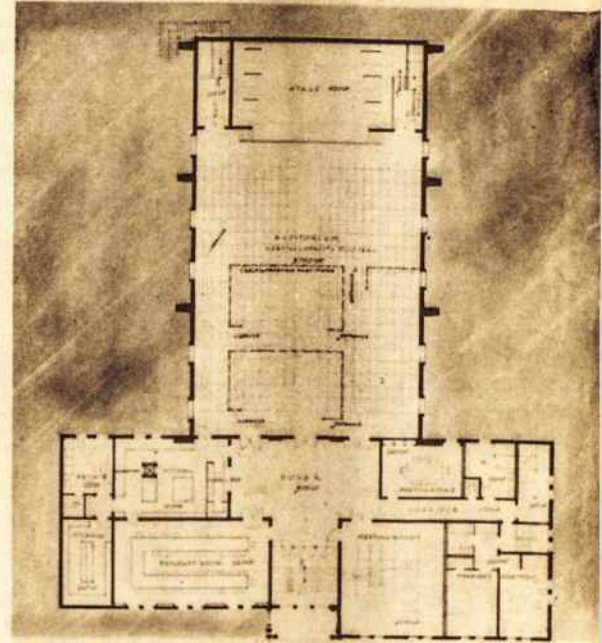
3RD FLOOR / MINNETT'S APT.

AUDITORIUM SECTION

LITHUANIAN COMMUNITY CENTER

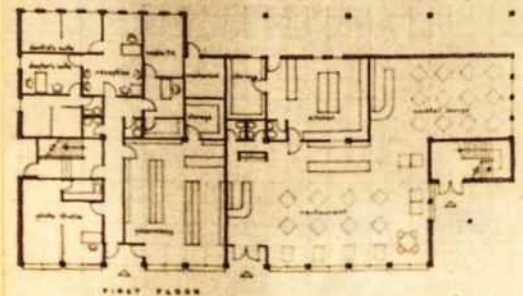
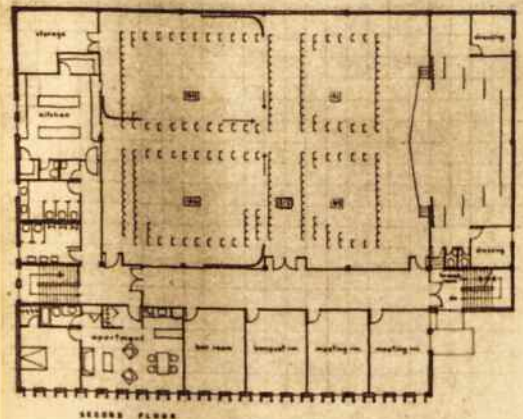
T. D.

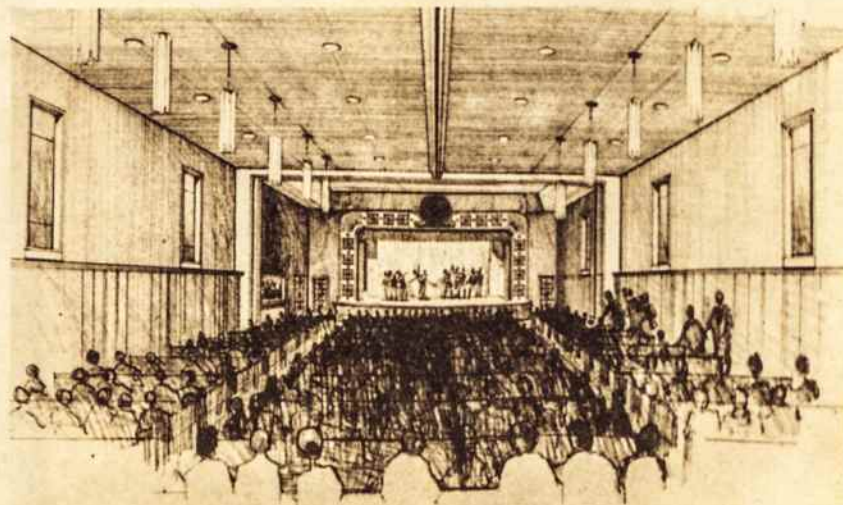
KITI ARCHITEKTŪRINIO KONKURSO DARBAI

SLAPYVARDŽIO ŽENKLAS 313

SLAPYVARDŽIO ŽENKLAS T.D.

SLAPYVARDŽIO ŽENKLAS

ARCH. ZUBKAUS IR ŽEMAIČIO FIRMA

J A U K U S S U V A Ž I A V I M O D A L Y V I Ų P R I Ė M I M A S

Vienas iš įdomesnių XI-tojo PLIAS ir ALIAS suvažiavimo Washingtone įvykių -- tai buvo priėmimas ZUBKAUS, ŽEMAIČIO ir Asociates architektų ir inžinierių bendrovėje.

Suvažiavimo dalyviai turėjo progos ne tik pasinaudoti šeimininkų vaišingumu, bet ir susipažinti su taip produktinga firma, atliktais ir planuojamais darbais.

Ši bendrovė, vadovaujama lietuvių architektų ir inžinierių iš Lanham, Md. būstinės, kaskart vaidina vis svarbesnį vaidmenį Washingtono miesto ir apylinkių architektūrinėje ir statybinėje srityje. Tai bendrovė, kuri, tikra žodžio prasme, išpildo visas statybos funkcijas, reikalingas prekybos centrų ir didžiųjų butnamių statybai.

Šios firmos bendrininkai yra architektai SIGITAS ZUBKUS ir ALGIMANTAS ŽEMAITIS, inž. VYTAUTAS PENKIŪNAS ir DR. ALGIRDAS PABARČIUS. Architektūrinei šakai vadovauja arch. A. ŽEMAITIS, struktūrinį ir civilinį inžinerijos skyrių veda inž. V. PENKIŪNAS, DR. A. PABARČIUS vadovauja statybos ir rangovavimo fazei, gi arch. S. ZUBKUS koordinuoja visus paskirų sekcijų darbus.

Ši firma per savo 12 gyvavimo metų jau yra atlikusi tiek architektūrinių ir statybos inžinerinių darbų, kurių vertė yra daugiau kaip 500 mil. dolerių. Iš Washingtono projektuotų statybų paminėtini didžiuoliai East Wood apartamentai, Nye Prekybos Centras, priklausantis žinomiems Washington Post savininkams, Tyson Corners Prekybinė Plaza ir daugybė kitų.

N U O T R A U K O J E: Zubkaus ir Žemaičio architektūrinės firmos būstinė. (Foto: L. A. Kenyon)

NUOTRAUKOSE: v i r š u j e i š k. - dalis bostoniečių prie arch. Zubkaus ir Žemaičio įstaigos: J. Mikalauskas, p. F. Izbickienė, stud. Vytenis Izbickas, B. Galinis, p. A. Čereškienė, p. I. Galinienė, buvęs bostonietis matematikas L. Kažinskas ir V. Izbickas. (Foto: B. Galinio); dešinėje - priėmimo metu (Foto: V. Jautoko). V i d u r y j e - jauni - mas pramogauja lauke (Foto: V. Jautoko). A p a š i o j e - PLIAS ir ALIAS c.v. nariai pasirašo, prieš įteikiant padėkos dovanas šeimininkams - arch. Zubkui ir Žemaičiui, inž. Pabarčiui ir Penkiūnui. (Foto: K. Daugėlos).

Sąžiningai ir kruopščiai atlikti šios bendrovės darbai nebuvo nepastebėti didžiųjų investuotojų. Štai jau pastaraisiais metais matome šią firmą išsiplečiant su architektūriniais ir inžineriniais patarnavimais Norfolk - Virginijoje, Baltimore - Maryland, Tuscon - Arizona ir Los Angeles - California. Los Angeles skyriui vadovauja arch. KĘSTUTIS MIKENAS.

SUVAŽIAVIMO ATGARSIAI

SUVAŽIAVIMO RENGĖJO ŽVILGSNIS

(SUVAŽIAVIMAS IR PLIAS - ALIAS ORGANIZACIJA)

S. H. B A Č K A I T I S

Praėjus vienuoliktajam PLIAS-ALIAS suvažiavimui Washingtone, bandysiu, kaip rengėjas, peržvelgti suvažiavimą, apibūdinti bendriniai sudėtus darbus ir viltis, pagaliau, pateikti vaizdą, kaip visi planai išsipildė, kas yra taisyntina ir kaip mes, kaip organizacija, veikiame.

Pats suvažiavimo pradinis planas buvo pradėtas maždaug keturiolika mėnesių prieš suvažiavimą. Poros mėnesių laikotarpyje teko tartis su Centro Valdyba net keletą kartų iki buvo sutartas bendrinis planas. Buvo pasiūlytos kelios datos, atsižvelgta į vietinį klimatą, metų laiką, vietovės pasiekimą ir vietinę transportaciją, turistines bei pramogines galimybes.

Vienuolika mėnesių prieš suvažiavimą Centro Valdybai buvo pateiktas galutinis planas, kuris apėmė dvi pasirinktas datas ir vietas, darbotvarkę, finansinį planą ir t.t. Šis planas buvo gana detaliai išdiskutuotas ir priimtas dešimtam mėnesyje prieš suvažiavimą. Maždaug tuo pačiu metu buvo sudarytas suvažiavimo rengimo komitetas ir pasiskirstyta pareigos. Po to sekė smulkesnis programos išdėstymas laiko atžvilgiu ir atitinkamų ryšių, sutarčių sudarymas su programa liečiančiais asmenimis ir firmomis.

Kadangi Washingtone nedaug lietuvių gyvena, reikėjo, kaip nors sutraukti didesnį dalyvių skaičių iš kaimyninių vietovių, parinkti tokią programą, kuri būtų įdomi ne tik patiems sąjungos dalyviams, bet taip pat ir visuomenei. Vienai dienai programa buvo parinkta platesnio technologinio - mokslinio turinio, o antrai dienai. ypač po vėlavimo, pasibaigusio banketo, - lengvesnio, daugiau bendruomeninio - socialinio turinio.

Be to, reikėjo atsižvelgti ir į suvažiujančių šeimų narius. Manyta, kad atvyks daugiau sąjungos narių, jeigu bus užimti ir jų šeimos nariai. Šis klausimas autoriumi gerai pažįstamas, nes teko dalyvauti ne viename profesiniame ir visuomeniniame suvažiavime, kur iš toliau atvykę šeimos nariai turėjo tiesiog nuobodžiauti.

Po tokios patirties šeimos tipo suvažiavimai tampa nepatrauklūs. Taigi, to neatsiekus, labai sumažintume galimą skyrių atstovų skaičių.

Norint išlaikyti organizacijoje tvirtą profesinį pobūdį, nutarta sumažinti (ir dėl laiko stokos) organizaciniais reikalais pasitarimus ir pokalbius, o išskelti daugiau techninės programos turinį. Tam buvo pakviesti du tvirti teoretikai. Gi programos pavairinimui ir neprofesionalų svečiu patraukimui pakviestos dvi paskaitininkų grupės lengvesnėmis ir daugiau bendrinėmis temomis. Be to, suvažiavimo akiračiui praplėsti, buvo numatyta, be techninės parodos ir meninė paroda, taip pat ekskursija miesto žymesnėms vietoms apžiūrėti.

Maždaug penkeri mėnesiai prieš suvažiavimą buvo pradėtas skyrių informavimas apie ateinančią suvažiavimą, gi prieš du mėnesius buvo pateikta informacija radio programoms ir spaudai. Spaudos informavimas buvo trejopo pobūdžio: (1) bendrinės suvažiavimo žinios, (2) techninių paskaitų prelegentų apibūdinimas ir (3) techniškos parodos dalyvių aprašymas.

Į suvažiavimo pasisekimą buvo sudėtos didelės viltys. Tikėjomės iš skyrių ir jų narių daug entuziazmo ir prisidėjimo prie suvažiavimo planavimo. Gal būt daugiausia rengėjai nusivylė, dar prieš suvažiavimą, dėl skyrių sąmoningo ar nesąmoningo neatsakymo į pasiūstus užklausimus. Nors visai dešimčiai skyrių informacija ir paklausimai buvo pasiūsti penkis kartus, pradedant liepos mėnesiu, iš jų tik vienas atsakė vieną kartą ir tai tik 15 dienų prieš suvažiavimą. Esant tokioms sąlygoms, teko imtis paskutinę minutę brangaus telefoninio susižinojimo.

Čia, pagaliau, ir pasirodė visa problema. Atrodo, kad daugeliu atveju siūsta informacija skyriaus narių nepasiekė ir tikriausiai pasiliko gulėti kieno nors stalčiuje. O kaip būtų buvę lengva organizuoti ir išdirbti suvažiavimo programą, jeigu kiekvieno skyriaus pirmininkas būtų

nors vieną kartą atsakęs, kad ir nepilnai, į paklausimus. Kad tai yra galima, teko pamatyti po to, kaip į kiekvieną pirmininką buvo kreiptasi asmeniškai.

Šiu eilučių autoriui dar vis neaišku, kodėl skyriai nejaučia pareigos kooperuoti nei su Centro Valdyba, nei su rengėjais. Argi mūsų sąjunga yra iš tikro tokia "palaida bala", kad tarpusavio ryšys yra negalimas, ar tai tik pačių pirmininkų apsnūdymas ir nejautimas pareigos. Gal didesnė kaltė turėtų kristi pirmininkams, nes nemažas dalyvių skaičius ėmėsi individualios iniciatyvos pranešinėti apie atvykimą į suvažiavimą, pasiskaitę iš laikraščių. Kad mūsų sąjungoje skyrių pirmininkai nėra labai efektyvūs, liudija štai iš vieno skyriaus gautas dieną po suvažiavimo laiškelis:

"Nuoširdžiai sveikiname PLIAS-ALIAS XI suvažiavimą Washington, D.C. Be galo apgailestaujame, kad negalime dalyvauti ir atstovauti už 20 kolegų, susimokėjusių nario mokesčių.

Priežasčių daug - svarbiausia tai - apsnūdymas ar individualinis apkiutimas. Tikimės pasitaisyti ir pradžiuginti tuo dirbančiuosius. O vis dėlto, minimumas būtino darbo atliktas: - atsakyta į korespondencijas, pasiūsta 4 malonės pareiškimai Turkijos vyriausybei, surinkta 200 parašų Prezidento Nixono peticijai, paremta 3 organizacijų programų išleidimas ir t.t. O mes patys susitinkam ir pasikalbam įvairiomis progomis parengimuose, kurių daugiau negu lankytojų."

ALIAS..... Skyriaus pirmininkas
(parašas)

Paskaičius šitokią laišką, kyla klausimas, argi mūsų sąjunga iš tikro taip nusigyveno, kad iš dviejų didelių skyrių nepajėgiame jau antri metai išrinkti nario mokesčio, kad vienas skyrius, kuris galėtų turėti mažiausiai 80-100 narių, vos sutraukia apie tuziną, - kad trys PLIAS skyriai, kurie yra patogiame atstume nuo Washingtono, nesugeba atsiųsti nei vieno atstovo į jų pačių Sąjungos suvažiavimą. Kad veikimas dar yra galimas ir kad, parenkant gerus pirmininkus, galima išvystyti gyvą profesinę veiklą, turėtumėme pavyzdžiais paimti mūsų judresnius skyrius: tai Bostonas, Los Angeles, Chicago ir Washingtonas. Šiu skyrių veikla yra plačiai žinoma: gausūs susirinkimai, geri paskaitininkai, idomios temos ir bendra profesinė pažanga. Šie skyriai įrodė jų profesinį subrendimą savo gausiu dalyvavimu suvažiavime.

Štai registruotų atstovų skaičius: Washingtonas - 20, Bostonas - 15, Los Angeles - 9, Chicago - 9, New Yorkas 8, Clevelandas - 6, Philadelphia - 5, Baltimore - 4, Ottawa, Canada - 1, Australia - 1, Iš Lietuvos - 3, kiti - 3.

Gal būt, net ironiška, kad vienas netolimas Sąjungos skyrius nepajėgė atsiųsti nei vieno atstovo, o iš tolimos Australijos dalyvavo vienas ir iš Lietuvos - net trys.

Kiek sunku planuoti suvažiavimą, nežinant net apytikrio dalyvių skaičiaus, tiek galima sakyti, yra lengva sutelkti techninių paskaitų paruošėjus ir parengimų koordinatorius. Kas yra ypatingai įdomu, kad išskyrus kelis senjorus - sąjungos darbuotojus, pagrindiniai talkininkai buvo jau po karo ir daugumoje Amerikoje baigę mokslus kolegos. Jie, suvažiavimą planuojant, parodė didelį entuziazmą ir neišsenkamą energiją. Jie yra ne tik varikliai savo skyriuose, bet taip pat beveik be išimties gyvai veikia amerikiečių profesinėse organizacijose ir yra gana pažangūs savo profesinėje srityje. Šių profesionalų darbas ir entuziazmas tik dar kartą įrodo, kad yra norinčių dirbti sąjungos labui ir kad juos nesunku telkti į sąjungos bendrą veiklą.

Skyrių veiklą galima išjudinti ir tą tempą palaikyti, jeigu tik panaudotume šiek tiek vaizduotės. Reikėtų pasekti mūsų gyvesnių skyrių patirtimi ir metodais. Pavyzdžiui, veiklesni skyriai yra įjungę į savo gretas giminingų griežtųjų disciplinų žmones. Tas įneša įvairumo susirinkimuose ir, galima sakyti, duoda naują atspalvį profesiniame akiratyje. Tas atitinka šių dienų tendencijas ir kryptis moksliniame gyvenime. Mūsų visų profesijos, dėka elektroninių skaičiavimo mašinų, artėja vienos prie kitų. Šių dienų architektas ir inžinierius gali jau pasinaudoti bendrinėmis programomis spręsti painius matematinius ryšius, naudojant automatinę apskaičiavimo mašiną. Gi tokioms problemoms išspręsti, dar tik prieš kelis metus būtų reikėję dešimčių ar net šimtų matematikų. Šių dienų modernus gydytojas jau naudojami dešimtimis elektroninių ir mechaninių priemonių, kurios neseniai buvo prieinamos tik elektronikos specialistams.

Esame pereinamoje žinybos stadijoje, kur turėsime žinoti daugiau apie viską ir kur bus būtina numatyti mūsų darbo pasėkas ne tik artimoje, bet ir tolimoje ateityje, ir kaip mūsų darbo vaisiai atsilieps į visą aplinką.

PLIAS organizacijos rėmuose tarpdisciplininis bendradarbiavimas yra natūralus ir lengvai prieinamas. To net negali duoti profesinės amerikiečių, tiek ir kurio nors kito krašto, organizacijos.

Sekantis jautrus reikalas yra techniškos parodos paruošimas. Techniška paroda turėtų būti veidrodis mūsų narių kūrybingumo ir išradingumo. Vienuoliktojo suvažiavimo paroda buvo gana gausi ir įvairi. Deja, nebūtų galima už tai pasakyti ačiū nei vienam skyriui. Prašymai ir paraginiai parodoje dalyvauti, atrodo, skyrių nebuvo išgirsti. Rodos, prašymas iš kiekvieno skyriaus tikrai nedidelis: tik po du ekspanatus !!! Deja... Štai dalyviai: Washingtonas - 8, kiti, bet ne skyriai ir ne nariai - 2, Canada - 8 (kol. inž. J. Danio rūpesčiu), Australija - 4, (kol. inž. J. Danio rūpesčiu), Brazilija - 1, (kol. inž. J. Danio rūpesčiu).

Žiūrint į šiuos skaičius ir į sąjungos atstovų dalyvavimą, susidaro išvada, kad juo skyrius toliau nuo suvažiavimo vietovės, juo gausiau dalyvių. Pagal šią logiką, jeigu sekantis suvažiavimas būtų rengiamas šiaurės poliuje, tai bent statistiniai turėtumėme gerą reprezentaciją iš visų skyrių, nes būtų visiems lygiai taip pat toli.

Pats suvažiavimas, galima sakyti, įvyko su gera nuotaika, nemažu asmenišku entuziazmu ir be priekaištų iš rengėjų pusės. Ypatingai didelė padėka tenka 1970 - 72 metų PLIAS - ALIAS Centro Valdybai ir Technikos Žodžio redakcijai, kurios nesigailėjo nei laiko, nei asmeniškų išlaidų, nei sunkaus bei ilgo darbo suvažiavimo pasisekimui laiduoti.

Nepaisant sunkių komunikacijos problemų, Centro Valdybos pirmininkas ir keli jo padėjėjai su apaštališku pasišventimu buvo ne tik paskatinimas mums rengėjams, bet taip pat ir uolus patarėjai ir visų konkursų organizatoriai.

Nors, kaip rengėjai, džiaugėmės gana gausiu dalyvavimu, betgi teko pasigesti jaunesnio mūsų profesionalų sluoksnio. Atstovai buvo daugumoje per 30 metų amžiaus. O kur gi, mūsų nariai tik prieš du ar tris metus baigę aukštuosius mokslus? Ar tik ne čia ir yra tam tikrų skyrių egzistencijos krizės priežastis. Kiek tenka pastebėti patys neveikliausi skyriai yra tie, kurie nesugeba įtraukti naujo kraujo į savo gretas.

Patirtis rodo, kad prieauglis yra būtinas visose organizacijose, ir tas skyrius yra pasmerktas merdėjimui, kuris ne-

sirūpina atsinaujinimu. Pavyzdžių jau turime kelis...

Vienas iš liūdniausių suvažiavimo momentų buvo sąjungos reikalų diskusijos, pravedimas simpoziumo, aptariant sąjungos ir jos nario Bendruomeninę bei profesinę sąvoką, ir pats suvažiavimo uždarymas. Dėmėjimasis šiais reikalais buvo toks mažas, jog kyla klausimas, ar verta iš viso šiuo klausimu ką nors kalbėti. Deja, suvažiavimą atidarius reikia jį kaip nors uždaryti. Berods būtų visų interesas susirinkti prieš išsiskirstant ir tiek oficialiai, tiek asmeniškai atsisveikinti, nes dalis mūsų jau gal į sekantį suvažiavimą nebesugrįš (sic! kol. K. Kauno mirtis).

Nors gal ir nelabai įdomu, betgi reikėtų bandyti išjudinti sąjungos reikalų apkalbėjimą kiekviename suvažiavime. Tam reikalui turėtumėme išrinkti iš kiekvieno skyriaus nors po porą delegatų, kurie apsiimtų pašvęsti šiek tiek laiko suformulavimui konkrečių gairių sekančiais dvejų metų veiklai.

Metai po metų sąjungos veikla yra palikta Dievo ir naujos Centro Valdybos valiai. Be gairių Centro Valdyba gali vadovauti tik pagal savo nuožiūrą, nes po suvažiavimo tolimesnis kontaktas su skyriais yra beveik neįmanomas.

Kadangi skyrių reikalai skiriasi gana žymiai vienas nuo kito, ką tik išrinkta Centro Valdyba negali labai efektyviai vadovauti. Pirma, ji nežino, ko narių dauguma iš organizacijos pageidauja ir, antra, ji negali pilnai suprasti ir atsižvelgti savo veiksmuose į paskirų skyrių veikimo metodus ir sąlygas.

Reikėtų taip pat pagalvoti ir apie dinamiškesnius ir prasmingesnius Centro Valdybos rinkimus. Sutarimas iš anksto, kad Centro Valdyba bus sudaroma iš to skyriaus, kur bus rengiamas suvažiavimas, neatitinka sąjungos įstatų intenciją, ir praktiškai nevisada galima parinkti pačius geriausius ir labiausiai organizacijai tinkančius asmenis.

Reikėtų būtinai sudaryti nors kelis kandidatų blokus. Jie galėtų pateikti suvažiavimui savo programas, projektus organizacijos vadovavimo reikalu ir tik pagal tai būtų renkami. Gi pagal dabartinę nusistovėjusią rinkimų procedūrą yra tiesiog užgaulinga kalbėti apie kitą kandidatų bloką, lyg tai būtų asmeninis įžeidimas. O vis dėl to, jau yra atėjęs laikas šia procedūrą pakeisti, nes gal iš tikrųjų yra kitur ir sąmoningesnė, ir "narsesnė" grupė, kuri galėtų sąjungos veiklą iš pačių pagrindų išjudinti.

Nėra jokios priežasties, kad Centro Valdyba ir suvažiavimo vietovė turėtų būti surišti į vieną ryšulį.

Kad šis dalykas yra opus, teko pastebėti kelis pasireiškimus šiuo reikalu Centro Valdybos rinkimų metu. Deja, dėl laiko stokos teko tai tik pro pirštus praleisti.

Sekančiame suvažiavime reikėtų taip pat gana išsamiai išdiskutuoti kvietimą mūsų brolių kolegų iš užsienio ir iš pačios Lietuvos. Ryšiai su kitais pasaulio kraštais atrodo labai silpni ir sąjunga neturi plano šį reikalą išjudinti. Reikėtų tai plačiau išdiskutuoti, suformuluoti į veiklos planą ir atitinkamai pradėti įgyvendinti.

Ypač gyvas reikalas sudaryti sąlytį su kolegomis pavergtoje Lietuvoje. Susidomėjimas mūsų veikla ten nemažas. Ir štai jau keli metai iš eilės matome jų "neoficialius" atstovus mūsų suvažiavimuose. "Bendravimo" ar "sąlyčio" pobūdis turėtų būti grynai lietuviškame ir profesionali niame, bet jokiu būdu ne politiniame fone.

Praeitų metų patirtis parodė, kad pavergta tauta kontakto pageidauja. Suformulavus atsargų veikimo planą, nauda lietuvių tautai bus didelė. Laimėsime ir mes patys. Kad apėjus tam tikrus politinius kelmus, būtų galima iš pradžių ribotis pavardinių pakvietimų vieno ar kito prelegento, kuris pristatytų iš anksto numatytą referatą. Esant keblumų tiesioginiam kvietimui, tą būtų galima padaryti per vietines mokslo institucijas arba net pasinaudojant laisvų kraštų valdžios tarpininkavimu.

Prieš šį suvažiavimą ruošėjai buvo netiesioginiai užklausti apie galimybes iškviešti vieną arba porą žymesnių Lietuvos inžinierių ir architektų. Kadangi šis reikalas nebuvo niekadose sąjungoje rimtai išdiskutuotas, rengėjai negalėjo šiuo atveju imtis iniciatyvos be tam tikro visos sąjungos pritarimo.

Be daugybės kitų galimų projektų, PLIAS - ALIAS turėtų pagalvoti apie praplėtimą suvažiavimo programos, įtraukiant į ją jaunimui tinkamų technišku paskaitų-diskusijų ciklą. Tas yra praktikuojama kelių amerikiečių profesinių organizacijų valstybiniuose suvažiavimuose. Šios programos yra lengvo turinio ir pravedamos lygiagrečiai su pagrindinėmis paskaitomis. Tuo yra užtikrinamas organizacijos prieauglis. Mes galėtume atsiekti trejopą tikslą: (1) paskatinti lietuviškumą, (2) iškelti profesines galimybes technikoje ir griežtuose moksluose ir (3) užsitikrinti sau prieauglį. Neturėtumėme laukti iš šitokios programos

greitų rezultatų. Tai būtų mūsų organizacijos ilgalaikis indėlis į ateitį.

Baigiant, gal būt reikėtų iškelti klausimą, ką sąjunga atsiekia suvažiavimu? Atsakius šį klausimą, rengėjų darbas žymiai palengvėtų, nes pagal tikslą būtų daug lengviau paruošti ir suvažiavimo tematiką ir darbotvarkę. Norint, kad suvažiavimai būtų prasmingesni ir lengviau pravedami, Centro Valdyba turėtų gerokai iš anksto praveisti skyriuose tam tikrą suvažiavimui priruošiamą propogandą aplinkraščių forma ar kitais būdais. Reikėtų taip pat pagalvoti, ar neverta, pasekant amerikiečių organizacijų operacinius metodus, palaikyti tinkamą ryšį ne tik su skyrių pirmininkais, bet ir tiesioginiais su pačiais sąjungos nariais. Tam reikalinga tiksli kartoteka, ką naujoji Centro Valdyba turėtų kuo greičiausiai sudaryti.

Visų svarbiausiu dalyku yra skyrių atsakingumas sąjungos ir rengėjų atžvilgiu. Vadinamės ir esame profesionalų organizacija. Profesionalai elgiasi protingai ir atsakingai. Šis principas turėtų būti pagrindine gaire mūsų sąjungos tarpusavio bendravime.

Nebandau šiuo straipsneliu išspręsti visas organizacijos problemas, betgi tikiuosi, kad tai palengvins ir Centro Valdybai, ir sekantiems rengėjams organizuoti ir praveisti dar sėkmingesnę ir prasmingesnę ateinantį sąjungos suvažiavimą.

R E D . P R I E R A Š A S :

Šis skyrelis "Suvažiavimo atgarsiai" savo turiniu, reikia manyti, bus naudingas ateičiai, rengiant kitus suvažiavimus ir svarstant įvairius veiklos klausimus. Kriatiški pasisakymai ir įvairūs kad ir mažiau pagrįsti priekaištai bei visokie bendri atgarsiai tik parodo suvažiavimo, kaip įvykio, sėkmingumą ir tendenciją ateityje tobulėti.

Čia dar dedame iš Akirašių (1972 m. spalio mėn.) suvažiavimo aprašymą bei pasisakymą kai kuriais klausimais.

Kiek abiejų straipsnių įvairūs pasisakymai yra rimti ir naudingi, tesprendžia skaitytojas.

INŽINIERIŲ VIENUOLIKTASIS

S U V A Ž I A V I M A S V A Š I N G T O N E

Mes turtėjame, buržuazėjame, respublikonėjame. Gal ir tai per silpnai išreikšta, nes tai įtaigoja kažkokį vystymosi procesą, o iš tiesų vystymasis yra pasibaigęs. Esame galutinai pasiekę amerikietiškos aplinkos patiektus standartus.

Jei tam reikėtų naujų įrodymų, tai Inžinierių ir Architektų (PLIAS - ALIAS) XI - tasis suvažiavimas juos patiekė riešukučiomis. Nuo amerikoniškų panašaus pobūdžio renginių jis skyrėsi tuo, kad (daugmaž) buvo kalbama lietuviškai, na ir dar vienu kuriozišku anachronizmu, kurį minėsiu vėliau. Šiaip, atrodo, jau prieš amžius pamiršom parapijų sales ir seniai pripratome prie standartinių „Hollywood Inn“ tipo kilimuotų grindų, ir, nežiūrint kuriame mieste bebūtum, tarsi to paties dekoratoriaus atsainiai senų paveikslų surogatais nukabinėtų sienų. Seniai pripratome prie balių salių, kurios vadinasi „Terrace“, „Grand“, arba „Jefferson Room“, ir kurios neišvengiamai (bent kai tuščios) primena filmui suruoštą maketą iš Liudviko XIV - tojo laikų. Pripratome, (ir, šiuo atveju, tai tragiškas žingsnis atgal) prie tose salėse baliaus vardan dažniausiai tamsiaodžių kelnerių išnešiojamo maisto. Ne kad norėčiau įtaigoti, jog per suvažiavimą suruošto baliaus maistas būtų buvęs nekoks. Anaipat! Jis visuotinai atitiko tokio tipo balių amerikietiškuosius standartus. Manau, jog ir Nixon'as per įvairius respublikonų suvažiavimus ne ką geriau gauna. Bet, visgi, koks tai skirtumas, palyginus su patiekalais, kuriais mūsų motinos (na, būkim džentelmeniškai, — ir žmonos) nukraudavo pakrypusius parapijos stalus!.. Ką darysi... Kiekviena pažanga turi savo kainą. Mūsų šiuo atveju yra ta, kad vietoj sultingų koldūnų, grybų, bent trim būdais paruosytų silkų ir galas žino kaip įvairiai sutaisytų mišrainių, esame pasmerkti valgyti tą amžiną sausoką „roast beef“ su šaldytais, ir dar nepilnai atšilusiais, žirneliais. Taigi, buvo ir „roast beef“ su žirneliais, buvo orkestras, programoje kažkodėl vadinamas „Reprezentacine karine šokių kapela“. Buvo ponių mandros šukuosenos ir ilgos suknelės. Net keletas aksominių frakų matėsi. Žodžiu, visos reikalingos sąlygos savęs parodymui ir kitų pasižiūrėjimui. Ko daugiau, gi, galima trokšti iš baliaus?.. O, visgi, buvo ir šio to daugiau, ir užtai norėčiau pagirti rengėjus. Tokiam regimui privaloma forma buvo pilnai išlaikyta, bet turinys visgi pabrėžė, jog tai būtų inžinierių suvažiavimo proga suruoštas banketas. Įvyko trijų per pastarąjį laiką inžinierių praveštų konkursų premijų įteikimas. Jaunas architektas Jonas Nalis laimėjo architektūros projekto konkursą. Skelbiamos taisyklės teigė, kad laimėjimas šiuo atveju reiškia ne tik piniginę premiją, bet ir galimybę įgyvendinti premijuotą darbą. Architektas Edmundas Arbas laimėjo ALIAS ženkluko, o dr. P

Mažeika, — „Technikos žodžio“ skaitytojų sprestą geriausio straipsnio konkursą. Gal nevisai būtina buvo per premijų įteikimą skaityti protokolą, kurią valandą ir kieno bute buvo nubalsuota už vieną ar kitą premiją, bet, aplamai, inžinierių iniciatyva pravedant šiuos konkursus, o tuo pačiu ir trumpas laimėtojų pagerbimas banketo metu, yra visais atžvilgiais pagirtinas. Solistės gali padainuoti ir vieno ir kito baliaus metu (dainavo ir šitame), bet šiaip, reikšmingo turinio mūsų iškilmingiems renginiams dažnokai trūksta. Iškeliu šitai, nes būtent to turinio trūkumas labai ryškiai buvo pabrėžtas pačioje pirmoje suvažiavimo dalyje, — jo atidaryme. Bet, prieš kritiškai prabylant apie formalumus, vertėtų, nepamiršti esmės, — būtent, pačios suvažiavimo programos.

S U V A Ž I A V I M O P R O G R A M A

Klausėmės dr. Zundės sklandžia lietuvių kalba išdėstytos paskaitos apie „Kiekybinius ir kokybinius informacijos matus“. Berods, vienas iš patvaresnių Markso dialektikos dėsnų yra, jog kiekybinis pakitimas po tam tikro laipsnio pavirsta į kokybinį. Informacijos srautas, kuris gaubia, supa ir valdo mus, yra kaip tik tokio pasikeitimo fazėje. Kas už to slenksčio, kas bus kai informacijos industrijos visuotina vertė viršys plieno, automašinių ir kitų tik daiktus tegaminančių industrijų vertę, — ir dr. Zundė tiksliai nenusakė. Bet pakeitimai gali būti nemažesni kaip tie, kurie įvyko kai mašinos perėmė prieš tai raumenų atliktas funkcijas.

Architektas Arbas skaidrių pagelba iliustravo lietuvių architektų atsiekimus iševijoje. Vadinamas „lietuviškos architektūros“ pradą pasiliko sunkiai apibūdinamas, nors gal kai kurių bažnyčių arkose, kai kurių pastatų turi tarpusaviniuose santykiuose, buvo galima pajusti tą esminį, ne tik tautinių motyvų ornamentika išreiškiamą lietuviškumą. Kiekvienu atveju, iš rodytų skaidrių, susidarė įspūdis, jog subūrus į krūvą visus lietuvių architektų čia įgyvendintus projektus, susidarytų nemažas miestas. Ko gero, net Kauno dydį pasiektų. Bent bažnyčių ir vienuolynų Kaunui tikrai užtektų!

Trečioji paskaita irgi mirgėjo skaidrėmis, bet šiuo kartu, vaizdais iš Afrikos, Bangkoko ir Kolumbijos. Inžinieriai A. Lukas ir V. Šliupas kalbėjo apie „lietuvių inžinierius svetur“. Štai, jei tokio dar reikėjo, dar vienas mūsų absoliutaus čia įsigyvenimo įrodymas. „Svetur“, kaip savo įžangoje apibūdino Lukas, „šiuo atveju reiškia lietuvių inžinierių dirbantį ne savo gyvenamame krašte“. Atseit, Kolumbijoj ar Tailande, bet ne Amerikoj. Sąvoka pilnai natūrali, ir dėlei jos nežadu ginčytis. Kad Lietuvos vardą šiuo atveju išviso neprisieina minėti, — tai ir yra minėtasis įrodymas. Bet grįžtant prie reikalo, — jei tikėt skaidrėmis, tie mūsų

inžinieriai tuose „svetimuose“ kraštuose ne tik stato užtvankas, perkasus, radaro stotis bei hidroelektrinius įrengimus, bet ir gyvena visai pakenčiamai. „Svetur“ šiuo atveju, bet jau tikrai ne „tremtyje“. Sekmės jiems.

Sekant toliau techninės programos giją, ir peršokant iš šeštadienio į sekmadienį, klausėmės dr. A. Klierės paskaitos apie naujausius Marso tyrimo rezultatus. Skaidrėse, tarsi gyvatės, Marso paviršium rangėsi išdžiūvusios upės, stebėtino aiškumo detalėmis išryškėjo ugniakalnis su krateriu, kuris tokio pločio, jog jame įtilptų visa Lietuva.

Įdomiai sumanytas ir praveistas buvo D. Šato pasitarimas apie šios inžinierių organizacijos esmę ir galimas vystymosi kryptis. Skaityčiau, jog tai buvo potencialiai pats įdomiausias ir reikalingiausias šio suvažiavimo punktas. Šitame besikeičiančiame pasaulyje, ir iš tiesų jau iš esmės pasikeitusioje lietuvių visuomenėje, organizacijai, kuri nori išlikti gyvybinga, nieko nėra svarbesnio kaip periodiškai perkainuoti veikimo tikslus ir formą. Prelegentai patiekė keletą įdomių užuominų, buvo besivystanti diskusija ir iš publikos pusės. Labai mielai minėtąsias mintis čia pilniau išdėstyčiau. Deja, būtent dėl laiko stokos, simpoziumas buvo nutrauktas diskusijoms vos beprasidedant, ir nei prelegentai, nei publika negavo progos šia svarbia tema išsamiau pasisakyti.

NAFTALININĖS TRADICIJOS

Dabar norėčiau grįžti prie suvažiavimo atidarymo formalumų. Salė buvo pilna, garbės prezidiumas susodintas, ir dvi valandas, pavargusio paplojimo lydimi, vienokio ar kitokio garbingumo asmenys skaitė sveikinimus. Kas tokie, ir kokius sveikinimus skaitė, tikrai negalėčiau pasakyti, nes, kaip mes visi gerai žinome, vienintelis būdas patekus į šitokio tipo posėdžius pergyventi tas besikartojančias banalybes — yra jų visiškai nesiklausyti. Nuostolis iš to taško tarsi

nebūtų perdidelis — įvairiai, gi, galima pranuobodžiaut dvi valandas; bet šiuo atveju, to laiko, kuris buvo praleistas banalybėms, pritrūko esminėms ir turiningoms programos dalims. Kyla, tad, klausimas, kam mes suamerikonėjimo vardan atsisakę eilės patrauklių lietuviškų tradicijų (— O ponios! Grįžkit su savo koldūnais!..), nepajėgiame atsikratyti šios naftalininės, iš caristinės Rusijos laikų atvilktos garbės prezidiumų ir banalių sveikinimų, ligos?! Gal tadais ir nebuvo galima praveisti susirinkimo nepakvietus gubernatoriaus pavaduotojo ir policmeisterio į garbės suolą, bet jau ir tadais Maironis rašė: „Nauja aušta gadynė!“ Tarsi pakako laiko, kad ji, pagaliau išauštų. . .

Kalbu, šiuo atveju, ne tik savo, bet ir liaudies vardu. Su kuo tik teko kalbėtis, visi buvo prieš tą laiką gaištiną: užkalbinti, prieš pasisakę ir patys suvažiavimo organizatoriai. „Bet,“ tariant jų žodžiais, „atvažiuoja žmonės, ir nori būtinai pasveikint. . .“ Kalbėjau ir su keliais, kurie, būtent, sveikino. „Nu, nenorėjau. . .“ ar tai nuoširdžiai ar ne, aiškinosi tie. „Bet, kad taip lyg reikia. . . Prašė. . .“

Kur reikia? Kam reikia? Kur yra tas taip sveikintis ištroškęs, kad pajęgtų išaiškinti man tą savo karštą norą skaityti linkėjimus, kai niekas tų linkėjimų nenori klausytis? . .

Gal ir per daug dėmesio skiriu šitam neesminiam dalykui, bet, manau, jog kas, kas, bet inžinierių organizacija, kuri, gi, iš esmės turėtų būti prie naujos technikos, prie naujų laikų pritačiusi, galėtų atsikratyti šito nereikanlingo balasto. Tegul jis palieka organizacijoms, kurios neturi ką veikti, nei ką pasakyti, ir kurioms reikia kaip nors užpildyti susirinkimams skirtą laiką. Bet inžinierių sąjunga nėra toje padėtyje! Kaip ir šis suvažiavimas parodė, — ji turi žmonių, ir idėjų ir turinį. Tik, kad kartais laiko pritrūksta. . .

K. A.

(Iš "Akiračiai", 1972 m. spalio mėn.)

ĮSPŪDŽIAI IŠ LIETUVIŲ INŽINIERIŲ IR ARCHITEKTŲ SUVAŽIAVIMO

Banketo ceremonmeisteris Alfonsas Petrutis paskaitė humoristinę ištrauką iš senos lietuviškos spaudos apie naivius nuodėmių apibūdinimus, pamargintus gausiais barbarizmais.

Iš Californijos atvykus grakšti solistė Birutė Dabšienė gražiai padainavo keletą lietuvių ir pasaulinių kompozitorių kūrinių. Jai akompanavo pianistė Diana Čampienė. Maloniai skambėjo dainininkės balsas žavėjo

klausytojus, kad ir prirūkytoje, blogo rezonanso salėje. Plojimų iškviesta ji su savo vyru inžinieriu-dainininku nuotaikingai padainavo duetą iš Mozarto operos Donžuanas. "

(Ištraukos iš dienr. "DRAUGAS")

"Rašytojų A. Vaičiuliaičio ir kunigo Andriekaus suruoštoje A. Galdiko darbų parodoje buvo išstatyta per 30 paveikslų, iš kurių trečdalis buvo parduota. Tai buvo gera proga įsigyti Galdiko kūrinių.

Amerikos Balsas įrašė suvažiavimo programą ir ji bus perduota radio bangomis į Lietuvą. "

Gražina Krivickienė

MOKSLO IR MENO ANALOGIJA

M. Š I L E I K I S

Dailininkas Mikas Šileikis "Naujienu" dienraštyje redaguoja skyrių "MENO ŽINIOS" ir, be to, jis yra įvairios spaudos meno klausimais išmuisis bendradarbis. Jis, mūsų paprašytas, mielai sutiko šia rūpima mums tema pasidalinti mintimis ir su Technikos žodžio skaityto - jais.

R e d.

Mokslo ir meno analogiją galima taip gvildinti, kad mokslas ir menas iš tyrinėtojo reikalauja realių formų pažinimo. Ir mokslo ir meno formos yra abstrakčios, kai jos neturi pozityvios reikšmės ir nebūna išaiškinamos.

Diskusijose apie mokslą ir meną savaime atsiranda dvi pusės. Viena iš jų teigia, kad mokslo sfera yra abstraktus galvojimas, o meno abstraktus jausmas. Tų dviejų abstrakčiu galvojimų plotmėje iškyla naujas faktas, jog formos tikroji reikšmė gali būti jausmo vertinimas ir asmens prigimtis, siekiant tikslo. Esmėje mokslas ir menas sąmoningai ar nesąmoningai susiduria su vaizduotės realybe. Ši realybė ne tik intelektu, bet ir jausme yra kažkas suprantamo, nes kai kas yra gražaus, mėgiamo ir mylimo. Tai ne kas nors bendro, bet individualaus iškyla viešumon. Menas koreguojasi ir papildoma naujumu, randa naujų formų, naujų idėjų visu savo ypatingumu ir gyvumu, o mokslas, lyg pajuokai, atmeta asmens individualybę, vertina tik bendrą dalyką. Vis dėlto menas papildoma mokslą, pateikdamas naujų formų. Mokslas nepripažįsta jausmo vertybių, kai jo misijai neatitinka. Iš kitos pusės mokslui prikišama, kad jis yra šaltas ir beširdis, nes ignoroja jausmines bei estetines vertybes, todėl, kad mokslo ir meno pasauliai yra skirtingi. Mokslas yra griežtas faktų pažinimas ir universalus, o meno - individualus. Bet ir vienas ir antrasis yra pripažįstami, kaip matomi bei apčiuopiami aspektai, kurie papildoma vienas kitą ir darosi neatskiriami elementai.

Mokslo tikslas yra tyrinėti formas ir formules, stebėti jų reakcijas, tai charakteringas mokslininko tikslas - formų pažinimas. Mokslininko darbas gali būti patikrinamas, kaip pastovi pažinimo išdava, pažinimo ir faktų tikrinimo junginys.

Mokslo pagrindas yra idėja, o meno - objektas. Kuomet gamtoje nėra mokslo, tik mokslas apie gamtą, tuomet gamtoje nėra meno, tik gamta tarnauja menui, kaip priešastis kūrybai. Medis lauke joks menas, tik ant drobės gali būti menas. Tada gali būti menas, kai menininkas ką nors rąkomis sukuria. Tačiau ne kiekvienas žmogaus rąkomis sukurtas produktas gali būti menu. Netiesa, kad menu galima laikyti kiekvieną naują (kokio dar nebuvo), dalyką. Parodose apstu tokių "dalykų" (daiktų), kokių anksčiau nematėme, bet ar viską galima laikyti meno šedevrais? Meistriškas sugebėjimas technikoje dar nėra pakankama priešastis būti meno kūrinium. Efektai, kad ir tobulai pademonstruoti nebus priimta už meną, tik gali būti vadinami "menu" todėl, kad tobulai atliktas darbas. Čia pat kyla klausimas: ar yra toks daiktas, kaip "tobulumas"? Gali būti ir tobulesnių dalykų. Meistriškas įrankių vartojimas ir medžiaga yra tik priemonė menui kurti, bet ne meno priešastis. Kasgi tada yra menas? Meno kūrinys tik tada turi reikšmę ir vertybę, kai jame jaučiamas grožis, kuris teikia estetinį pažinimą. Meno kokybė glūdi grožio pažinime. Grožio ir kilnumo pažinimas gali kilti iš objekto gamtoje arba iš žmogaus sielos produkto. Ryšys tarp dviejų aspektų yra toks, kad menas visuomet prasižada iš gamtos transformuojamų formų naujajam šviesoj. Abstraktinis menas nepasižymi objektyvumu, nes yra subjektyvus heterotelinis ir geometrinių formų funkcija. Grynai abstraktus menas nieko bendra neturi su gamtoje regimais daiktais. Ši meno sritis artima matematikai - geometrijai ir abstraktaus galvojimo pradams.

Menas yra laisvas užsiėmimas ir kiekvienas žmogus gali meną mėgti ir juo užsiimti. Menas tiek reiškia, kiek mus liečia,

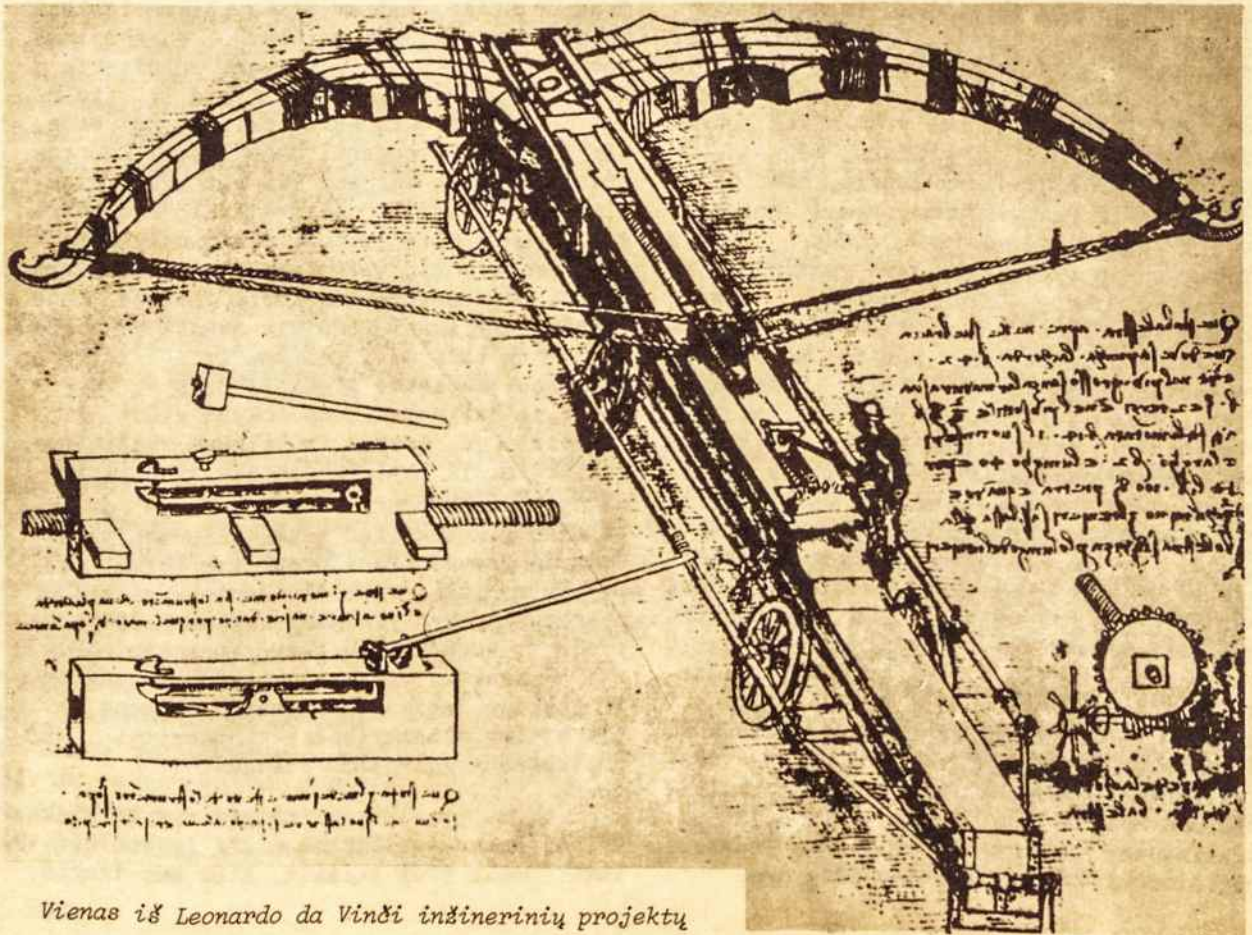
nebūtinai emocijos. Menas, kuris nedaro mums įtakos, nieko ir nereikia. Humanistinė estetika netrukdo ir dabar, tiksliai tarp moderniosios kultūros kūrėjo ir priėmėjo pasidarė didelė spraga. Modernusis menas visuomenei užbėgo už akių, visuomenė nespėjo savo dvasios turiniu suimti intelektualinių pastangų, kurios vis labiau darosi abstrakčios bei individualios. Tuo pačiu menininkas kūrėjas liko vienišas meno fone. Menas ir mokslas yra universali architektūra, kūrybinis organizmas. Iš to organizmo funkcijų išplaukia naujos, originalios meno epochos, kaip pvz. iš impresionizmo atsirado kubizmas, surrealizmas ir kt. Funkcionalizmas ir amatas teoriškai skiriamas daugiau fiziniam menui - architektūrai, laivų, tiltų, mašinų statybai ir pan., - tam kas rišasi su fizika ir kas praktiškai gyvenimui naudinga.

Menas yra humanistinės filosofijos dalis ir kultūrinių pastangų rezultatas, vertinamas tiksliai estetineis vertybėmis. Mokslas yra griežtas tiesos pažinimo dalykas, surištas su visuomene, kaip ir menas, tiksliai mokslas turi didesnę atsakomybę prieš visuomenę.

Menininkas privalo daug ko žinoti iš mokslo srities, nes jam reikia pažinti che-

miją, fiziką, anatomiją, matematiką, spektrą ir kt. Be šitų dalykų jis negali apsieiti, ypač kai modernusis menas pašuko į mokslinę sritį - elektroniką, fiziką, technologiją. Žodžiu eina į "svetimą" sritį. Griauna senąsias akademines tradicijas. Mūsų laikų menininkas darosi mokslininku. Bet ar Leonardo da Vinči nebuvo mokslininkas, inžinierius, net neišėjęs tos srities mokslų.

Sugretinti menininką su mokslininku nėra problema. Daug sunkiau mokslą padaryti menu, nors kiekvienos specialybės geri rezultatai vadinami meno darbu. Mokslo ir meno darbo priemonės beveik bendros, tik rezultatai skirtingi. Mokslui nerūpi materialinė pusė, jis domisi savo kūryba-studijomis, jam rūpi faktai, darbo rezultatai. Kas jo išradimais naudosis, jis apie tai nesirūpina; taip pat ir menininko kūrėjo dėmesys yra toliau už asmeniškumo ribų. Savo veikloje menininkas domisi siekiamu tikslu, užmiršdamas save. Bet minimas "asmeniškumas" būna universalus, - patys žmonės spendžia meno vertybes. Mokslininko ir menininko idėjos - visuomenei tar nauja.

Vienas iš Leonardo da Vinči inžinerinių projektų

IN MEMORIAM

A. A. PRANAS KAČIONIS

A. a. inž. Pr. Kačionis

Metai iš metų retėja gretos senosios kartos geodezijos inžinierių, davusių didelį įnašą į Lietuvos geodezijos mokslą ir praktinį atsistatantčios nepriklausomos Lietuvos žemės tvarkymą. 1971 m. gruodžio 3 d. Philadelfijoje sunkios ligos iškankintas išsiskyrė iš mūsų tarpo geodezijos inžinierius Pranas Kačionis-Kačinskas, eidamas 82-sius savo ilgo ir našaus gyvenimo metus.

Pranas Kačionis-Kačinskas buvo gimęs 1890 m. spalio 5d. Jusiškių palivarke, Taujėnų vls. Ukmergės aps. Mokėsi Taujėnuose ir Liepojos realinėje mokykloje, kurią baigė 1910 m. Tuo metu Liepojos realinėje mokykloje mokėsi nemaža lietuvių, kurie buvo susibūrę į moksleivių ratelį. Čia buvo gilinamasi į Lietuvos istoriją, mokomasi lietuvių kalbos ir aptariami aktualūs lietuviškieji reikalai. Religija katalikams moksleiviams buvo dėstoma lenkiškai, todėl Pranas Kačionis drauge su kitais lietuviais moksleiviais reikalavo, kad tikyba būtų dėstoma lietuviškai.

Baigęs Liepojos realinę mokyklą, P. Kačionis įstojo į Maskvos matavimo institutą, kur taip pat surado gražų būrelį lietuvių studentų. Jo studijų metu čia mokėsi Zenonas Bačelis (baigė 1918m.), Petras Butrimas (1921), Marijonas Chmieliauskas, Stasys Dirmantas (1914), Leonidas Gimbutas (1918 m.), Steponas Kolupaila (1915 m.), Antanas Krikščiuonas (1915 m.), Zigmas Pacevičius (apie 1915 m.), Vytautas Račkauskas, Medardas Rautautas, Jokūbas Stanišauskis (1917 m.), V.

Taujenis (1917 m.) ir kt. Pranas Kačionis baigė institutą geodezijos inžinieriaus laipsniu 1917 m. drauge su J. Stanišauskiu ir V. Taujėniu. Būdamas studentu, Kačionis reiškėsi Maskvos lietuvių kultūrinėje ir politinėje veikloje. Nemaža dalis Maskvos matavimo instituto geodezijos inžinierių nepriklausomoje Lietuvoje buvo įsijungę į žemės ūkio ministerijos žemės tvarkymo departamentą darbus (Z. Bačelis, P. Kačionis, Z. Pacevičius, V. Račkauskas, J. Stanišauskis), kiti dirbo žemės reformos departamente (M. Chmieliauskas). Visi jie daug nusipelnė žemėtvarkos srityje: skirstant kaimus viensėdžiais, parceliuojant dvarus, rengiant bendrų ganyklų bei servitūtų likvidavimo projektus, nustatant ir išmatuojant kaimų, dvarų bei valstiečių ūkių ribas ir t.t. Dar kiti įsijungė į topografijos, hidrologijos ir į mokslinį darbą (P. Butrimas, St. Dirmantas, L. Gimbutas, St. Kolupaila, A. Krikščiuonas, V. Taujenis).

P. Kačionis, baigęs institutą, kurį laiką dirbo inžinieriaus darbą Rusijoje, po to Lietuvos atstovybėje Maskvoje. 1920 m. kaip diplomatinis kurjeris grįžo Lietuvon ir pradėjo dirbti žemės ūkio ministerijos žemės tvarkymo departamente, kur iki Lietuvos okupacijos ėjo įvairias pareigas: revizoriaus, žemės tvarkytojo Ukmergėje, Kėdainiuose ir departamento referentu.

Nepriklausomoje Lietuvoje nesidėjo į politines partijas, bet veikė Lietuvos šaulių sąjungoje ir Vilniui vaduoti sąjungoje.

1944 m. su šeima pasitraukė į Vakarų, o 1950 m. atvyko į JAV. Apsigyveno Philadelphijoje, dirbo privačiose žemės matavimo kompanijose, o paskutiniu metu Damon-Foster firmoje prie žemės skirstymo projektavimo darbų.

P. Kačionis buvo gilus lietuvis patriotas, sielojosi lietuviškaisiais reikalais, džiaugdavosi lietuviškojo gyvenimo laimėjimais ir skaudžiai išgyvendavo nesėkmes. Būdamas kuklus, nesiveržė į organizacijų vadovybes, bet jose nuoširdžiai dirbo ir rėmė pinigų. Velionis priklausė Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Philadelphijos skyriui, prisidėjo ruošiant IV-tąją sąjungos suvažiavimą Phi-

ladelphijoje, rėmė Technikos žodį. P. Kačionis rėmė JAV Lietuvių Bendruomenės darbus, Philadelphijos "Bendruomenės Balso" radijo programą. Prasidėjus Lietuvių Fondo vajui Philadelphijoje, P. Kačionis su poniu buvo vienas iš pirmųjų aukotojų fondui, (įmokėjęs 210 dolerių) šermenų metu surinkta jo atminimui pagerbti 45 dol., todėl šiuo metu a.a. Prano Kačionio ir jo žmonos Jadvygos Kačionienės įnašas siekia 255 dol. Rėmė ir Leonardo Valiuko darbą, įnešant į JAV kongresą rezoliucijas Lietuvos laisvinimo reikalui.

Su a.a. Prano Kačionio mirtimi, jo šeima neteko mylimo ir rūpestingo vyro, tėvo, senelio, o Philadelphijos lietuviai - nuosirdaus lietuviškųjų darbų rėmėjo.

Paliko našlė Jadvyga Jodelytė - Kačionienė, duktė dr. Irena Elertienė, žentas Vytautas Elertas, vaikai Sauliukas, svainė Liucija Jodelytė-Saudzienė. Lietuvoje liko velionio sesuo Elena Kačinskaitė. (brolis plk. Romualdas Kačionis mirė Lietuvoje prieš keletą metų).

J. P u z i n a s

A. A. JURGIS KAUNAS

A. A. J U R G I S K A U N A S, 1961 m.

1972 m. gruodžio 30 d. po ilgos ir sunkios ligos mirė ilgametis Kauno Politechnikos Instituto darbuotojas docentas Jurgis Kaunas.

Velionis nuėjo ilgą ir kūrybingą gyvenimo kelią.

Jurgis gimė 1908 m. balandžio 19 d. Šakių aps., Balseliškių kaime, ūkininkų šeimoje. 1917 m. pradėjo lankyti pradinę

Gautoms žiniomis, ilgametis Lietuvos (VDU) Universiteto ir dabartinio Kauno Politechnikos Instituto darbuotojas, dipl. elektrotechnikos inžinierius, technikos mokslų kandidatas, docentas JURGIS KAUNAS (a.a. inž. Ksavero Kauno brolis) mirė 1972 m. gruodžio 30 d. Kaune ir iškilmingai palaidotas 1973 m. sausio 2 d. Velionis buvo pašarvotas Kaune, V. Juro 48, Statybos rūmuose.

Čia panaudojome artimų velionies bendradarbių parašytą nekrologą (ištrauką) iš dabartinės Lietuvos spaudos. Taip pat pateikiame asmeniškai gautas nuotraukas.

R e d.

mokyklą, tačiau, vykstant karui, reguliariai mokytis negalėjo. 1920 m. įstojo į Marijampolės mokytojų seminariją, kurią sėkmingai baigė 1926 m. Tais pačiais metais įstojo į Lietuvos universitetą. Mokymosi sąlygos buvo sunkios, todėl lėšas mokymuisi ir pragyvenimui užsidirbdavo statybose.

1931 m. pradėjo dirbti techniku Kauno miesto elektros stoties skaitiklių laboratorijoje. Velionis daug padirbėjo, tvarkydamas elektros skaitiklių tikrinimą bei remontą, apmokė personalą, kurio tuo metu labai stigo. 1936 m. pradėjo dirbti pedagoginį darbą jaun. laborantu elektrotechnikos katedroje. 1937 m. įgijo dipl. elektrotechnikos inžinieriaus vardą. 1938 m. jis pakeliamas asistentu.

1940 m. jis skiriamas universiteto vyr. dėstytoju, o 1941 m. - darbininkų ir valstiečių parengiamųjų kursų direktorium.

Pasibaigus karui, doc. Jurgis Kaunas aktyviai įsijungė į atkuriamąjį dar-

bą. 1944 m. jam pavedama vadovauti elektros mašinų katedrai. Jis rausiasi buvusio Technikos fakulteto griuvėsiuose, gelbsti laboratorinius įrengimus, juos montuoja naujose laboratorijose. Studentams skaitė elektros traukos, elektros mašinų, elektros aparatų, elektrinių medžiagų, aukštos įtampos pagrindų, pramonės elektrinių įrengimų kursus, vadovavo diplomantams.

Nuo 1946 m. iki 1950 m. dirbo ir Projektavimo institute. Pagal jo paruoštus elektrinės dalies projektus buvo atkurti "Drobės" ir eilės kitų fabriku energetiniai ūkiai. Doc. J. Kaunas daug pasidarbavo, įsteigiant pramonės įmonių elektros įrenginių bei skaičiavimo technikos specialybes, rūpinosi naujų specialybių inžinierių paruošimu.

1951 m. jam buvo pavesta vadovauti pramonės įmonių elektrifikavimo katedrai.

1954 m. apgynė technikos mokslų kandidato disertaciją iš unipoliarinių mašinų srities. 1956 m. jam suteikiamas docento vardas.

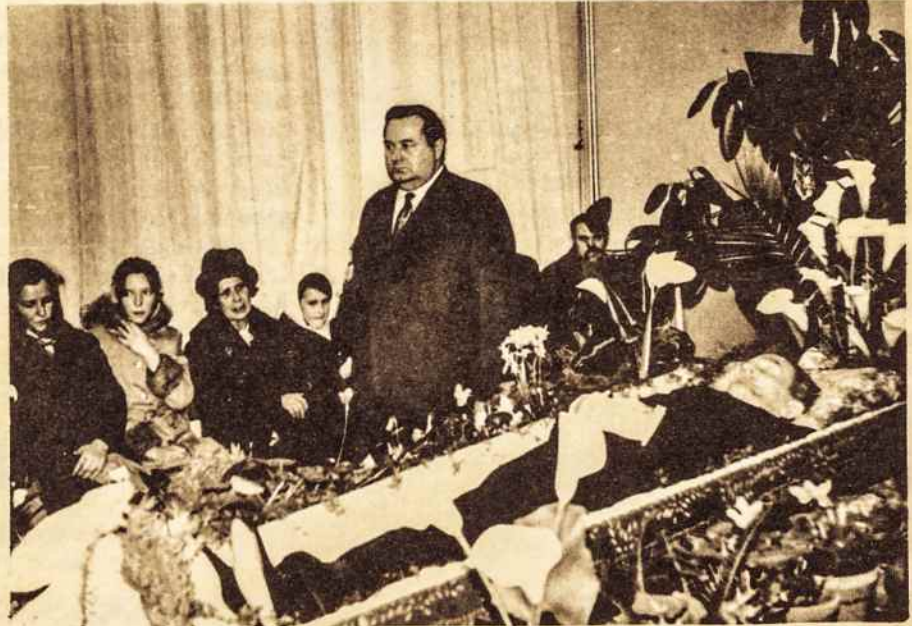
Doc. J. Kaunas dirbo KPI (Kauno Politechnikos Instituto) Vietos komitete, fakulteto profbiure, akademinės grupės vadovu bei daugelyje įvairių komisijų. Jam vadovaujant trys mokslininkai apgynė technikos mokslų kandidatų disertacijas. Jis apdovanotas LTSR Aukšt. ir spec. vidurinio mokslo ministerijos bei KPI (Kauno Politechnikos Instituto) Garbės raštais; yra paskelbęs apie 25 mokslinius darbus, daugiausia iš unipoliarinių mašinų srities.

Būtina pažymėti labai vertingas velionio būdo savybes: tiesumą, didelę meilę gimtajam kraštui, nepaprastą darbštumą.

Jo atminimas visada liks bendradarbių širdyse.

NUOTRAUKOJE:

*Prie a.a. Jurgio
Kauno karsto
garbės sargyboje
matomas Kauno
Politechnikos
Instituto
rektorius
Martynaitis.
Sėdi - našlė
Eligija ir
kt. giminės.*

Brangiam tėveliui

A. + A.

JONUI KERELIUI mirus,

jo sūnams: kolegai ALIAS pirmininkui ALBERTUI ir ALFONSUI su šeimomis, dukrelei RŪTAI ir jos vyrui kolegai VIKTORUI JAUTOKUI su šeima gedulo valandoje gilią užuojautą reiškia ir drauge liūdi

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos
Chicagos Skyrius

A. A. KSAVERAS KAUNAS

T e c h n i k o s Ž o d ž i u i

Reiškiu gilia užuojautą, netekus mie-
lo kolegos ir bendradarbio a.a. Ksavero
Kauno.

Nors seniai žinojau velionies darbš -
tumą ir atsidavimą Technikos Žodžiui, bet
asmeniškai susipažinome tik 1970 metais,
per inžinierių ir architektų suvažiavimą
Toronte. Iš karto, niekenu nesupažindintas,
priėjau prie Ksavero, nes pamačiau, kad jis
lygiai tokios pat išvaizdos ir tokio pat
malonaus būdo, kaip jo brolis a.a. Simas,
su kuriuo prieš 45 metus dirbome Žemės ū-
kio Ministerijoje, kaip kultūrtechnikai
1924 - 28 metais. Abu apsidžiaugėm, lyg se-
niai nesimatę giminės, kalbėjom apie arti-
mesnį bendrabiavimą, Technikos Žodžio lei-
dimo sunkumus, ateities planus... ir štai,
po dviejų metų, žiaurus likimas paliko mus
be Ksavero...

Visa tremties inžinierių šeima liūdi
netekusi mielo savo nario.

Technikos Žodžio atstovas Kanadoje
P. L e l i s

Didelis netikėtumas buvo tragiška Ksa-
vero Kauno mirtis, ypač taip trumpai po pa-
simatymo Washingtono, nes bendrai tekdavo
susitikti tik kas kelinti metai. Pažinojau
dar iš universiteto laikų, o Vokietijoje
tapo "Inžinieriaus Kelio" bendradarbis.
Matyt, spaudos darbas buvo prie širdies,
nes Čikagoje visą laiką buvo aktyvus Tech-
nikos Žodžio rėmėjas ir darbuotojas. Man
atrodė, kad jis visada buvo pozityvaus dar-

bo rėmėjas. Gaila, kad mūsų organizacija
ir spauda neteko pasišventusio nario.

Ottawa, Canada J u o z a s D a n y s

Apgailestauju dėl a.a. Ksavero Kauno
netekimo. Susitikau Jį aerodrome, vėliau
suvažiavime. Jis padarė mano ir žmonos nuo-
trauką ir žadėjo prisijusti į Bostoną, bet
gyvenimas eina ir nenumatytais vingiais ..
ir Ksavero jau neturime ... o taip Jis daug
prisidėjo, kad Technikos Žodis rodytųsi ir
tuo pačiu sąjunga rodytų gyvastingumo.

Boston, Mass B r o n i u s G a l i n i s

P a t i k s l i n i m a s :

T.Žd. nr. 5-6, 1972 m. a.a. Ksavero
Kauno nekrologo tekste, aprašant laidotu -
ves, buvo praleista, kad taip pat atsisvei-
kinimo žodį tarė Sėjos red. L.Šmulkštys,
žurn. Sėjos ir SLA 217 kuopos vardu (nors
tame pačiame numeryje minėtas atsisveiki -
nimo žodis buvo atspausstas ištisai).

Be to, buvo prisijusta PLIAS ir ALIAS
Centro Valdybos (iš Washingtono) telegrama
- užuojauta velionies giminėms ir artimie-
siems. R e d.

A.A. KSAVERO KAUNO A T M I N I M U I,
Technikos Žodžio reikalams skyrė auką:

P. L e l i s 10 dolerių.

U Ž U O J A U T A

A.A. J O N U I K E R E L I U I M I R U S, r e i š k i a m e g i l ią užuojautą
žmonai Marijai Kerelienei, jo sūnams - arch. Albertui Kereliui
ir inž. Alfonsui Kereliui su šeimomis, jo dukrai Rūtai Jautokienei
ir šeimai, giminėms ir artimiesiems.

Technikos Žodžio R e d a k c i j a i r A d m.

GYVENIME IR VEIKLOJE

● Metinis ALIAS Chicagos sk. narių susirinkimas įvyko 1973 m. sausio 26 d. Lietuvių Tautinių Namų Būstinėje.

Skyriaus pirm. arch. Albertas Kerelis, atidaręs susirinkimą, pakvietė visus rimties minute prisiminti tragiškai žuvusį inž. Ksaverą Kauną, vieną iš pačių pareigingiausių narių ir Technikos Žodžio bendradarbių. Pareikšta užuojauta inž. Gyčiui Krikščiūnui, jo mylimai žmonai mirus.

Susirinkimui pirmininkauti pakviestas St. Jokubauskas. Valdybos sekretorius ir išdininkas pateikė metinę apyskaitą, O G.J.Lazauskas padarė trumpą pranešimą apie XI-tąjį PLIAS ir ALIAS suvažiavimą Vashington. Juozas Sakalas, spaudos sekcijos vadovas ir Technikos Žodžio administratorius, padarė pranešimą Technikos Žodžio reikalui.

Išrinkta nauja skyriaus valdyba 1973 metams.

Prof. dr. Šarūnas Užgiris iš IIT, skaitė paskaitą apie jo suprojektuotą rekordinę automašinę -Blue Flame.

● Skyriaus valdyba savo posėdyje pareigomis pasiskirstė šiaip: pirm. arch. ALBERTAS KERELIS, Vice - pirm. JUOZAS RIMKRVIČIUS, Vice - pirm. - VYTAUTAS PESECKAS, išdininkas - ANTANAS KAZAKEVIČIUS, sekretorius - PETRAS KIRŠINAS, valdybos narys - JONAS MARTINKUS.

Šiais metais numatyta sušaukti trys susirinkimai. Jų programų sudarymas pavesttas J.Rimkevičiui.

● 1973 m. vasario 23 d. Lietuvių Tautinių Namuose skyriaus valdyba suruošė pobūvį - Užgavėnių Blynų Vakarą, tikslu - nuotaikingai pabendrauti su šeimos nariais ir pažįstamais. Vakarų programos tvarkymas buvo pavestas Vytautui Pesekui.

● 1973 m. balandžio 6 d. Lietuvių Tautinių Namų salėje įvyko skyriaus susirinkimas. Pranešimus padarė skyriaus pirm. arch. Albertas Kerelis, sekretorius - Petras Kiršinas, išdininkas - Antanas Kazakevičius, Pagelbinio Vieneto pirmininkė V.Lapienė pristatė savo valdybos nares ir apibūdino savo veiklos planus, Pranas Urbutis (Spor-

ALIAS Chicagos skyriaus Pagelbinio Vieneto pirmininkė p.V.Lapienė ir skyriaus valdybos pirm. arch.A.Kerelis.

to sekcijos vadovas) painformavo apie GOLFO PAVASARINĘ IŠVYKĄ, kuri įvyks gegužės 20 d. OLD OAK Country club, Orland Park, Ill., pas J.Lieponį, Juozas Sakalas padarė pranešimą Technikos Žodžio vardu, A.Traška pateikė pranešimą Revizijos komisijos vardu, J.Baris skyriaus pirm. arch. Albertui Kereliui įteikė SALFAS S-gos specialų adresą, kaip Sporto Dienos rėmėjui.

Susirinkimui buvo pristatytas skyriaus narys inž.Rimvydas Rimkus, kuris dirba kaip Chief of Maintenance and Operations, The Metropolitan Sanitary District of Great Chicago.

Pakviestas tarti žodį PLIAS ir ALIAS Centro Valdybos pirm. Dr.P.Mažeika, kuris visai nelauktai dalyvavo šiame susirinkime; lankydamasis Chicagoje Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo reikalais.

Po oficialiosios dalies, toliau vyko pokalbis tema :Kūrybinis momentas technologo darbe ir jo vertinimas. J.Rimkevičiui pravedant, pokalbyje dalyvavo kalbėtojai -Karolis Druga (chemikas, visuomenininkas), Dr.Šarūnas Užgiris (IIT profesorius), kun. Juozas Vaišnys (Laiškai Lietuviams red.)

ir svečias - PLIAS ir ALIAS Centro Valdybos pirm. Dr.P.Mažeika.

Po pagrindinių pasisakymų vyko laisvos diskusijos, kuriose dalyvavo kun.Bagdonavičius, P.Kiršinas, J.Baris, K.Burba, dr. Minniotaitė, J.Mulokas, A.Traška, St.Semėnienė, R.Šiaudikis.

Pasibaigus gyvoms diskusijoms, buvo vaišės. Susirinkime dalyvavo apie 40 žmonių.

● **ISIDĖMĖTINA DATA** - tai birželio 16 - 17 d., kada vyks ALIAS Chicagos skyriaus išvyka Union Pier, p.Karaičio vasarvietėje. Bus įdomi programa bei daug pramogų. Netrukus valdyba smulkiau painformuos savo biuletenyje. Visi su pažįstamais kviečiami gausiai dalyvauti. Tai bus geriausia proga pabūti gryname ore ir pasisvečiuoti su kolegomis ir svečiais.

PAGELBINIO VIENETO VEIKLA

● 1973 m. vasario 11 d. Jaunimo Centre įvyko ALIAS Chicagos sk. Pagelbinio Vieneto metinis susirinkimas. Pirmininkavo Stasė Semėnienė, sekretoriavo H.Žitkienė. Minutės susikaupimu ir pirmininkavusios trumpa kalba buvo pagerbta neseniai mirusi narė Albina Kriškėičiūnienė.

Metines apyskaitas davė pirm. A.Likanderienė, vicepirmininkė Bielskienė, išd. A.Vintartienė ir kitos.

Išrinkta 1973 metams nauja valdyba: V. Jurkūnienė, V.Lapienė, A.Slonskienė, A.Vintartienė ir H.Žitkienė.

Po oficialaus susirinkimo dr.J. Adomavičius skaitė paskaitą apie narkotikus. Vykusios diskusijos parodo, kad paskaita būta didelio susidomėjimo.

Prie kavutės svarstyti kiti ateities planai, pageidavimai naujajai valdybai ir kt.

● Pas buv. Pagelbinio vieneto pirm. A.Likanderienę įvykusiame posėdyje naujoji valdyba pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkė - Vilhelmina LAPIENĖ, vicepirm. - Aldona SLONSKIENĖ; vicepirm. - Angelė VINTARTIENĖ, sekretorė - Vincė JURKŪNIENĖ ir išd. - Halina ŽITKIENĖ.

● 1973 m. kovo 21 d. p.Lapų rezidencijoje, Melrose Park, Ill., įvyko bendras ALIAS Chicagos skyriaus Pagelbinio vieneto ir ALIAS Chicagos sk. valdybos posėdis.

Pagelbinio Vieneto pirm. V.Lapienė, atidarydama posėdį, pabrėžė, kad abu šie vienetai privalo artimai bendradarbiauti

ir nusistatyti savo veikimo gaires šiems metams ir netolimai ateičiai.

ALIAS Chicagos sk. pirm. arch. Albertas Kerelis pasveikino ir padėkojo už tokią ponų iniciatyvą ir už bendradarbiavimą, pažadėdamas visokiariopą pagelbą.

Sekr.Petras Kiršinas padarė pranešimą apie skyriaus numatytus šių metų veiklos planus.

Po to bendrai aptarta numatoma birželio 16 - 17 dienomis išvyka į Union Pier. Smulkiau aptarta programa, kuri ilgainiui bus paskelbta.

Gi, Pagelbinis Vienetas yra numatęs lapkričio 17 d. surengti kavutę tikslu - pabendrauti, sutelkti lėšų labdaros tikslams ir taip pat savo veiklos (pvz. Technikos Žodžio ir kt.) reikalams. Pobūvis numatytas suruošti Tautiniuose Namuose su patrauklesne plačiajai visuomenei programa.

Technikos Žodžio red. G.J.Lazauskas pateikė keletą pageidavimų: kad Pagelbinis Vienetas turėtų nuolatinę korespondentę Technikos Žodžio reikalams ir nuolatos teiktų redakcijai apie vieneto veiklą, kad surastų autorių (arba kelis autorius), kas sutiktų paruošti straipsnį tema - "Lietuvė moteris - inžinierius, architektė". Baidiant pažymėjo, kad Technikos Žodis labai dėkingas Pagelbiniam Vienetui už kasmet teikiamą piniginę paramą. Ir toliau Technikos Žodis bus dėkingas Pagelbiniam Vienetui už bet kokią paramą bei talką.

Šiame bendrame posėdyje dalyvavo visa Pagelbinio Vieneto valdyba, o iš skyriaus valdybos - arch.A.Kerelis, A.Kazakevičius, P.Kiršinas, J.Martinkus, Sporto sekcijos vadovas P.Urbutis, Techn. Žodžio red. G.J.Lazauskas.

Tikrai, toks abiejų vienetų bendradarbiavimas ir nuomonių pasidalinimas bus labai naudingas tolimesnei skyriaus veiklai.

● PLIAS ir ALIAS Centro Valdybos pirm. dr. P. MAŽEIKA, lankydamasis Chicagoje Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo reikalais ne tik dalyvavo vietos skyriaus susirinkime, bet ir buvo atskirai susitikęs su skyriaus Pagelbinio Vieneto valdyba, skyriaus valdyba ir su Technikos Žodžio redaktoriais. Ypač Centro Valdybos pirmininkas domėjosi Pagelbinio vieneto veikla, tai labai vertindamas ir teikdamas daug reikšmės, pilnutinės veiklos išvystymo atžvilgiu.

Bendro pobūdžio pasitarimams, balandžio 7 d. Rimkevičių rezidencijoje įvyko Pagelbinio Vieneto valdybos, skyriaus valdybos posėdis, kartu su atvykusiu svečiu -

Bendrame ALIAS Chicagos sk. Pagelbinio Vieneto valdybos ir ALIAS Chicagos skyriaus valdybos posėdyje. Sėdi (iš k. į d.) Pagelbinio Vieneto valdyba: vicepirm. A.Slonskienė, išd. H.Žitkienė, pirm.V.Lapienė, sekr. V.Jurkūnienė, vicepirm. A.Vintartienė. Antroje eilėje (iš k.) : A.Kazakevičius, P.Urbutis, A.Kerelis, G.J.Lazauskas, P.Kiršinas, J.Martinkus. (Nuotrauka: Edv. Lapo)

Centro Valdybos pirmininku.

Posėdyje dalyvavo visa Pagelbinio Vieneto Valdyba, su pirmininke V.Lapiene priešakyje, skyriaus valdybos pirm. arch. Albertas Kerelis, vicepirm. J.Rimkevičius, sekr. P.Kiršinas ir Technikos Žodžio vyr. redaktorius - pav. Viktoras Jautokas, kuris Technikos Žodžio redakcijai atstovauja visuose Chicagoje vykstančiuose susirinkimuose ir Mokslo ir Kūrybos Simpoziumui rengti konferencijoje.

(Daugiau apie PLIENO VYRIJOS veiklą žiūr. sekandčiame puslapyje - nr.36)

PLIENO VYRIJOS VEIKLA

PLIENO VYRIJA savo tradicinę veiklą sėkmingai tęsia ir čia, išėivijoje. Daugiausia Plieno Vyrų yra susispietę Chicagoje, Clevelande ir Bostone, kitose Amerikos vietose ir kituose kraštuose yra tik pavieniai nariai.

Plieno Vyrijos veikla ir išėivijoje yra savarankiška, neturinti tiesioginių ryšių su bendrąja PLIAS ir ALIAS organizacija, išskyrus tik, kad Technikos Žodžio skiltyse tenka užfiksuoti jų buvusios ir dabartinės veiklos pasireiškimus.

● CLEVELAND, Ohio. 1973 m. vasario 25 d. įvyko Plieno Vyrijos tradicinis metinis susirinkimas. Kiek žinoma, iki šiol Plieno Vyrijos valdybos pirmininku buvo inž. R. Kudukis, ir veikloje dalyvauja Vyrijos veteranai - dr. Nasvytis, Augustinavičius ir kt.

● CHICAGO, Ill. 1973 m. kovo 10 d. Melrose Park, Ill. įvyko Plieno Vyrijos metinė šventė. Šia proga pagerbtas prof. St. Dirmantas, ilgametis Plieno Vyrijos globėjas, jo 85-rių metų amžiaus sukakties proga. Chicagoje Plieno Vyrijos valdybos pirmininku yra inž. Algirdas Didžiulis.

● BOSTON, Mass. Dėl mažesnio narių skaičiaus, čia plieniečiai nėra susiorganizavę į vienetą. Ta pati padėtis yra ir Detroite, Mich. Tačiau, dažnai jie dalyvauja kaip svečiai Chicagos ir Clevelando plieniečių minėjimuose. Plieno Vyrijos narių skaičius siekia, apytikriai imant, Chicagoje ir Clevelande po 20, gi kitur žymiai mažiau.

LOS ANGELES, CALIF.

LOS ANGELES, Calif. ALIAS skyriaus 1973 m. valdyba yra tokios sudėties: pirm. inž. Vytautas Černius, vicepirm. inž. Arvydas Vaišnys, sekr. inž. Algirdas Gustaitis, išd. inž. Romas Venckus.

Arch. EDMUNDAS ARBAS, iki šiol buvęs Technikos Žodžio atstovu Los Angeles, pradėjus privačią praktiką ir dėl daugelio darbų, nuo šių pareigų atsisakė.

Technikos Žodžio atstovu Los Angelės nuo šių metų yra inž. Vytautas VIDUGIRIS, buvęs PLIAS ir ALIAS Centro Valdybos pirm.

T. Žd. Redakcija arch. Edm. Arbui reiškia kolegišką padėką už jo daugelio metų paramą ir, tikrai, už jo didelį pasišven-timą toms pareigoms bei Technikos Žodžiui.

PLIAS ir ALIAS skyrių valdybų dėmesiui

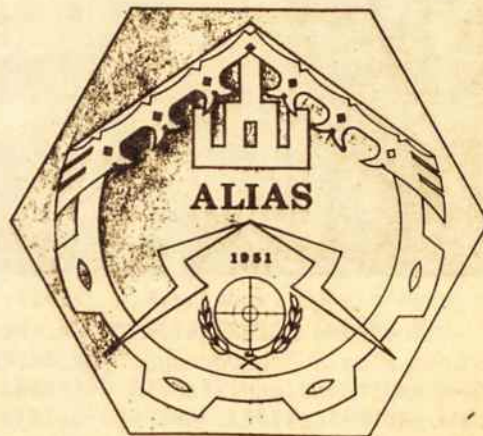
Skyrių valdybos yra paprašytos skirti iš skyriaus ar valdybos narių Technikos Žodžio atsovą, kuris nuolatos palaikytų su T. Žd. redakcija ryšį, siųstų korespondencijas bei teiktų visą galimą informaciją apie skyrių ir pavienių narių veiklą: susirinkimus, paskaitas, minėjimus ir kt. Taip pat ir visi sąjungos nariai prašomi daugiau rašyti veiklos klausimais į "Gyvenime ir Veikloje" skyrių.

ALIAS ŽENKLIUKO MOTYVŲ

PAAIŠKINIMAS

Liaudies motyvais stilizuota pastogė, paremta ant Gedimino Stulpo, išreiškia tautiškumą (Gedimino Stulpai - Vilniaus ikūrėjo simbolis) apjungianti visas lietuviškas griežtųjų mokslų šakas:

1. Pastogė - Architektūros ir meno šakas.
2. Krumpliaratis - Simbolis mechaninių mokslų.
3. Žaibai - Radijo, televizijos ir elektroninių mokslo šakų.
4. Apskritimas, perjuostas paralelėmis - viršutinė dalis charekterizuoja erdvės, o apatinė - gelmės ir vandens mokslus.
5. Apskritimo apačioj dvi varpos - charekterizuoja gamtos ir agronomijos mokslus.
6. Ženkliuko šeši kampai vaizduoja - šešis kontinentus, kur gyvena išsisklaidę lietuviai ar bendradarbiauja mokslinėse srityse.
7. 1951 - ALIAS ir PLIAS Sąjungos įsteigimo metai.

TECHNIŠKI PAAIŠKINIMAI:

1. Ženkliuko kampai ir briaunos turi būti užapvalintos.
2. Ženkliuko paviršius turi būti lygus. Figūros raidės ir briaunos turi būti atspaustos ant paviršiaus aukso arba bronzos spalva. Ir visas paviršius padengtas bespalve glazūra (kaip stiklas).
3. Ženkliukas prie atlapo pritvirtinamas varžteliu, bet ne segtuku.
4. Ženkliuko paviršius truputį išgaubtas.

Ženkliuko autorius: arch. Edm. Arbas

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

1973 m. balandžio 7 - 8 dienomis Midway motelyje ir Jaunimo centre Chicagoje, JAV-bių Liet. Bendruomenės centro valdybos sukviesti, posėdžiavo lietuvių mokslo organizacijų vadovai dėl antrojo mokslo ir kūrybos simpoziumo rengimo. Spaudos atstovai buvo painformuoti apie simpoziumo apimtį, tikslą, vietą, laiką.

Spaudos konferenciją pradėjo LB centro valdybos vicepirmininkas kultūriniais reikalais Aleksas Vaškelis, pažymėdamas, kad 1969 m. Chicagoje suruoštas I mokslo ir kūrybos simpoziumas buvo gerai organizuotas ir į lietuvių išievių kultūros istoriją buvo įrašytas dar neeilinis įvykis. Taigi š. m. lapkričio 21-25 dienomis vėl ruošiamas II simpoziumas, kuris įvyks Jaunimo centre, Chicagoje. Be LB, aktyvūs suvažiavimo ruošėjai yra Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga, Amer. lietuvių gydytojų dr. ja ir Lituanistikos institutas. Visų šių trijų organizacijų vadovybė skiria savo mokslo sričių programų pirmininkus: Lituanistikos institutui atstovauja dr. J. Gimbutas, PLIAS ir ALIAS - inž. P. Mažeika, Liet. gydytojų draugijai - dr. F. Kaunas.

Programinės dalies vadovais pakviesti prof. R. Šilbajoris (Ohio), dr. Stp. Matas (Clevelandas) ir dr. J. Valaitis (Chicago). Simpoziumo rengimo komitetui priklauso ir dr. Edm. Lenkauskas (Cleveland). Vyriausias programinės dalies koordinatorius - prof. dr. Vytautas Vardys.

Simpoziumo techniškai organizacinei komisijai vadovauti pakviestas inž. J. Jurkūnas (Chicago). Jis jau sudarė šešių asmenų komisiją: pirm. J. Jurkūnas, išd. Dr. Giedraitis, nariai arch. Albertas Kerelis, J. Rimkevičius, p. Dargienė, kaip gydytojų pagelbinio vieneto atstovė, ir p. Stulpinienė, kaip ALIAS pagelbinio vieneto atstovė.

Simpoziumo programa bus įvairi ir įdomi. Bendrinė dalis skirta ne tik mokslo darbuotojams, bet ir plačiajai lietuvių visuomenei, o taip pat atskirų specialybių sekcijos. Ligi birželio mėnesio bus nustatyta preliminarinė, o spalio mėn. skelbiama tiksli programa. Lietuvių visuomenė turės gerą progą pasiklausyti gerai paruoštu pranešimų, dalyvauti diskusijose, stebėti atskirų mokslo sričių parodas. Bus išleista platesnė simpoziumo programa, o simpoziumui pasibaigus, jo darbai bus išleisti atskira knyga.

Vienas didžiausių simpoziumo tikslų yra pastoviai veikiančios lietuvių mokslo draugijos įsteigimas.

Šiame pasitarime dalyvavo apie 20 mūsų mokslo žmonių ir LB veikėjų, atvykusių iš įvairių JAV vietų.

Sekančiame T. Žd. numeryje pateiksime platesnį informaciją.

RADIJO PRANEŠIMAI LIETUVAI

VLIKO siunčiamoms lietuviškos radijo programos transiliacijoms iš Madrido (Ispanija) ir "Veritas" stoties Filipinuose parašyti ir pasiųsti šie pranešimai nuo 1971 metų vasario 27-tosios d. iki 1971 m. gruodžio 31 d.

Pranešimas nr. 16 - Inž. Juozas Danys-PLIAS pirmininkas. JO profesiniai ir visuomeniniai darbai. Nr. 17 - TECHNIKOS ŽODŽIUI dvidešimt metų: leidėjai ir redaktoriai. Nr. 18 - Inž. Vytautas Volertas: inžinierius, rašytojas, visuomenininkas. Nr. 19 TECHNIKOS ŽODŽIUI dvidešimt metų: turinys, bendradarbiai. Nr. 20 - Inž. daktarai Romualdas Kašuba ir Stepas Matas. Nr. 21 - Iš Čikagos architektų ir inžinierių kronikos (pagal J. Janušaičio korespondenciją "Drauge"). Nr. 22 - Iš New Yorko ALIAS skyriaus veiklos (pagal korespondenciją "Darbininke", pasirašytą M.) Nr. 23 - Iš Amerikos

lietuvių inžinierių kronikos: Los Angeles ir Bostono. Nr. 24 - Inž. Eugenijus Algimantas Bartkus, jo konsultacijos firma ir visuomeniniai darbai (pagal M. Valiukėno informaciją). Nr. 25 - Iš kronikos: arch. Kerelis, "Techn. Žodžio" premija, inž. A. Juodikis, dr. A. Avižienis, inž. Vyt. Volertas Vikt. Anckaitis. Nr. 26 - Inž. Vyg. Griniaus jūrų pakrančių technologijos firma. Nr. 27 - Brolių inžinierių Veitų firma Bostone. Nr. 28 - Iš kronikos: Arch. Arbas, inž. J. Ardys, arch. J. Mulokas "Drauge", mirė prof. St. Matyckas, arch. A. Barzdukas, inž. Br. Galiniui 60 metų, "Techn. Žodžio" bostoniškas numeris, inž. Algis Lapšys. Nr. 29 - Iš kronikos: inž. V. Kamantas ir V. Volertas Liet. Bendruomenėje, dr. inž. A. Mažeikos str. "Techn. Žodyje", inž. M. Šabano darbai, inž. D. Šato paskaita Bostone, inž. J. Gaidamauskas Argentinoje. Nr. 30 - Pa-

TECHNIKOS ŽODIS

TECHNIKOS ŽODIS

© J. SAKALAS

7025 So. Rockwell

Chicago, Illinois 60629

sikalbėjimas su arch. J. Muloku apie architektūrą (iš "Draugo").Nr. 31 - Iš kronikos: Dr. inž. V. Klemas, inž. Z. Lapinas, dr. inž. Vyt. Jusionis. Nr. 32 - Dr. inž. Vyt. Klemo darbai. Nr. 33 - Iš kronikos : Dr. inž. A. Kliorė, prof. S. Užgiris, arch V. Germanas, inž. J.V.Danys.

Pirmųjų penkiolikos pranešimų temos paskelbtos "Technikos Žodžio" 1971m.Nr.1.

J. Gimbutas

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Gerb. "Technikos Žodžio" p. Redaktorium,

Ūsų redaguojamame "Techn. Žodžio" š. m. Nr. 3(127), straipsnio "Dabartinės Lietuvos pramonė" 5 puslapyje posakis "įvairių daiktų kainų palyginimas nėra pakankamas mastas, nes reikia atsižvelgti į mokslą ir gydymą, kurie sovietinėje rusų imperijoje yra nemokami," neatitinka teisybei, būtent:

Kas liečia visą sovietų rusijos imperiją, tai aš nežinau, bet kas liečia okupuotą Lietuvą, tai joje tuo reikalu teisybė yra ši, kad Lietuvoje visi gyventojai, kas tik kojas pavelka, privalo dirbti ir iš to jų uždarbio, nežiūrint kaip jis išmokamas, valandiniai ar mėnesiniai, atskaitoma kiekvienu atveju 10% ir iš to atskaitymo jau apmokama medicinos personalas ir visos gydymo išlaidos.

Kas liečia gi mokslą, tai reikalas toks, kad tie, kurie yra partijos išrinktieji eiti aukštesnįjį mokslą ir jį jau baigę yra paskiriami dirbti kur valdomieji organai nurodo ir tuomet, apart minėtų 10% gydymo reikalams, iš jų algos pirmuosius dvejus metus ar daugiau išskaitoma jų mokslo išlaidų padengimui.

Reikalas atrodo aiškus.

Su pagarba

Jonas Gečiūnas

34-32 Wenonah Ave.
Bervyn, Ill.

AUTORIAUS ATSAKYMAS

Šioje straipsnio vietoje kalbama apie perkamąją galią to rublio, kurį sovietinis žmogus turi savo rankoje ir ta prasme gydymas ir švietimas yra nemokami. Kad įvairių mokesčių ir gaminių savikainos ir kainos skirtumo būdu jie turi apmokėti visokias išlaidas, įskaitant ir švietimą bei gydymą, tas turėtų būti savaime suprantama, nors apie tai buvo kalbėta kitoje straipsnio vietoje. Nevisai savaime suprantama šioje straipsnio vietoje yra pigūs butai ir susisiekimas, bet tai buvo paryškinta.

Su pagarba

1971 m.

P.A.Mažeika

A U K O S TECHNİKOS ŽODŽIUI

A.A. inž. JONAS MATYCKAS testamentu Technikos Žodžiui paliko 200 dolerių.

Testamento vykdytojas p. Vebeliūnas šiai sumai prisiuntė čekį.

TECHNIKINĖ APŽVALGA

Vokiečių firma NSU Werke pritaikė Wan- kel variklį motociklui. Dviejų tokių motociklų prototipai buvo išstatyti Koelno mūgėje. Jais galima važiuoti 80 mylių per valandą greičiu.

* * *

JAV-bės pradeda justti žaliavų trūkumą ir yra priverstos vis daugiau priklausyti nuo kitų kraštų, iš kur jas gali importuoti. Sparčiai didėja alyvos, metalinių rūdžių ir kitos žaliavos importas. Pranašaujama, kad 1985 metais JAV turės importuoti pusę žaliavų, įskaitant net geležies rūdą, o taip pat didesnę dalį aliuminio, chromo, mangano, tungsteno ir cino.

V.P.